

Tarkastele tuloksia

Vastaaja

8

Anonyymi

24:57

Vastausaika

1. Lausunnon antava kunta/toimielin

Nurmeksen kaupunki, kaupunginhallitus ja vammaisneuvosto

2. Lausunnon kirjaaja

Kaupunginjohtaja Pasi Parkkinen

3. Millaisia vaikutuksia järjestämissuunnitelmalla on asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin? Onko jokin tietty väestöryhmä, johon suunnitelman vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Arvioinnissa voitte miettiä erityisesti palvelujen yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta.

Sosiaalipalveluista asumispalvelut, kuntouttava työtoiminta, vammaisten työ- ja päivätoiminta on saatava kotipaikkakunnalta eikä niitä saa rajata alueellisten järjestämissuunnitelmien ulkopuolelle. Palveluverkkosuunnitelmaa tehtäessä on otettava huomioon vammaisten palvelutarpeet.

Nurmeksen kaupunki edellyttää, että kiirevastaanotto pysyy nykyisellään eli paikalla on aina lääkäri, myös viikonloppuisin ja iltaisin. Kuntoutussairaalassa tulisi olla vähintään 30-35 vuodepaikkaa. On tärkeää huomioida, että kuntoutussairaalassa on yhteisölliseen ja ympärivuorokautiseen palveluasumiseen jonottajia, jotka vievät vuodepaikkoja esimerkiksi keskussairaalaan kuntoutussairaalaan siirtäviltä. Perusterveydenhuollon palveluiden saatavuutta on parannettava, jotta erikoissairaanhoidon kasvanutta osuutta saadaan pienemmäksi ja terveydenhuollon palveluita tarvitsevat saavat tarvitsemansa palvelun läheltä ja kustannustehokkaasti. Yön yli malli otettava käyttöön tilanteissa, joissa kotona pärjäämätön potilas tarvitsee lääkärin palveluita, mutta voi odottaa sitä seuraavaan aamuun. Nurmeksen terveysaseman lääkärin vastaanotto toiminta iltaisin ja viikonloppuisin logistisesti keskeisellä paikalla Pielisen Karjalassa palvelee erinomaisesti alueen asukkaita, mutta myös muita ulkopuolisia paikkakuntalaisia kuten esim. matkailijoita. Ilta- ja viikonloppuisin toimivalla lääkärin vastaanotolla turvataan Pielisen Karjalan palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta. Näillä asioilla on vaikutus myös Nurmeksen alueen asukkaiden ja yrityselämän pito- ja vetovoimaan, sekä elinvoimaan että hyvinvointiin.

Nurmeksen kaupunki on huolissaan, saadaanko liikkuvat palvelut ja digipalvelut vietyä sille tasolle, että kunnan reuna-alueilla asuvat ihmiset pääsevät yhtä lailla palvelujen piiriin. Vanhempi väestö ei välttämättä osaa pyytää liikkuvia palveluja tai käyttää digipalveluja, jolloin hoidon piiriin hakeutuminen voi dramaattisesti viivästyä ja aiheuttaa sen myötä vielä kalliimmat hoitokustannukset. Muutos voi aiheuttaa myös asiakkaiden hakeutumisen palveluiden piiriin Savon tai Kainuun puolelle, joka etenkin kolmen maakunnan rajalla sijaitsevassa Nurmeksessa on jo tälläkin hetkellä etäisyyksien vuoksi monessa tapauksessa kannattavampi vaihtoehto.

Digitaalisia palveluita käyttävien ihmisten kannalta onkin tärkeää huomata, että palveluiden käyttämiselle on olemassa riittävä tuki kaikkialla hyvinvointialueella. Koska kaikkialla harvaan asutuilla alueilla ei ole tarvittavia tietoteknisiä yhteyksiä, on digitaalisten palveluiden käyttämiselle oltava olemassa myös asiointipisteitä, joissa asiakkaat voivat käyttää digitaalisia palveluita. Suurimman vaikuttavuuden saamisen kannalta tulee panostaa erityisen paljon digitaalisten palveluiden käyttämisen tukeen ja asiointipisteisiin harvaan asutuissa reunakunnissa. Esimerkiksi etä- ja liikkuvien palvelujen varaan ei tule jättää iäkkäitä, monisairaita ja heikossa taloudellisessa asemassa olevia ihmisiä. On tärkeää ottaa liikkuvien palvelujen ja digipalvelujen suunnitteluun mukaan erityisryhmien ihmiset ja heidän lähihenkilöt.

Hyvinvointialueen tulee laatia huolellinen vaikuttavuuden arviointi ennen kuin se päättää kiinteiden kivijalkapalvelujen lakkauttamisesta Juuassa ja Valtimon pitäjässä. Palveluiden heikkeneminen voi johtaa ei toivottuun muuttoliikkeeseen palvelujen ääreen, jolloin pahimmassa tapauksessa asukkaat muuttavat kokonaan pois paikkakunnalta. Nurmeksen kaupunki korostaa, että Valtimon terveysaseman merkitys ja säilyttäminen on kaupungin pohjoisosan asukkailla tärkeä. Kiireetöntä lääkäriavustusta tulisi olla Valtimolla vähintään 1-2 päivänä viikossa.

4. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

5. Millaisia ympäristövaikutuksia järjestämissuunnitelmalla on? Arvioinnissa voitte miettiä esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestävää kehitystä.

Liikkuvat palvelut lisäävät negatiivisia ympäristövaikutuksia (polttoaine, pakokaasu/co2), rakennukset jäävät tyhjiilleen ja mahdollisesti purettavaksi.

6. Millaiset ympäristövaikutukset järjestämissuunnitelmalla on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

7. Miten arvioitte järjestämissuunnitelman vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirtykö suunnitelman toteutuksen myötä kustannuksia muille tahoille, esim. kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat taloudelliset vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä?

Saavutetaanko liikkuvilla palveluilla kustannussäästöjä kiinteän palvelupisteen kustannuksiin verrattuna, kun huomioidaan työntekijöiden liikkumiseen käyttämä työaika? Huomioitava seikka on myös se, että hyvinvointialueen merkittävimmät kustannussäästöt syntyvät vuokramenojen pienemisestä tarpeettomista toimitiloista luovuttaessa, mutta kiinteistöriski tyhjiilleen jäävistä tiloista jää Juuan kunnan ja Nurmeksien kaupungin vastuulle. Nurmeksien kaupunki vaatii, että hyvinvointialue laatii Juuan kunnan ja Nurmeksien kaupungin kanssa yhteisesti tilaohjelman aikataulukseen hallitun tilamuutoksen toteuttamiseksi.

8. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on hyvinvointialueen talouteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

9. Miten järjestämissuunnitelma vaikuttaa hyvinvointialueen henkilöstöön riittävyyteen? Arvioinnissa voitte miettiä esimerkiksi vaikutuksia hyvinvointialueen henkilöstön saatavuuteen sekä pito- ja vetovoimaan.

Nurmeksien palveluiden saatavuus vaikuttaa myös hyvinvointialueen henkilöstön saatavuuteen sekä pito- ja vetovoimaan.

10. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on hyvinvointialueen henkilöstön riittävyyteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

11. Muita huomioita järjestämissuunnitelmaan liittyen

Nurmeksen kaupunki näkee positiivisena valmistelun lähtökohtana aluevaltuuston hyväksymät palvelujen tuottamisen määritelmät ja kriteerit, joiden mukaan palvelut tuotetaan yhdenvertaisin periaattein eri puolilla maakuntaa.

Asiakirjan mukaan sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisen peruslähtökohtana on aina kunkin alueen väestön palvelutarve ja siihen vastaaminen käytettävissä olevien voimavarojen rajoissa. Kirjaus käytettävien voimavarojen rajoissa on tarpeeton kirjaus ja tulee poistaa järjestämissuunnitelmasta.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Tikkamäentie 16
M-talo 4. kerros
80210 JOENSUU

Nurmeksen kaupungin lausunto Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle asiakirjasta Alueellinen sosiaali- ja terveystalvvelujen järjestämissuunnitelma vuosille 2024–2027: Juuka ja Nurmes.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue pyytää lausuntoa asiakirjasta Alueellinen sosiaali- ja terveystalvvelujen järjestämissuunnitelma vuosille 2024–2027 Juuka ja Nurmes.

Nurmeksen kaupunki näkee positiivisena valmistelun lähtökohtana aluevaltuuston hyväksymät palvelujen tuottamisen määritelmät ja kriteerit, joiden mukaan palvelut tuotetaan yhdenvertaisin periaattein eri puolilla maakuntaa.

Asiakirjan mukaan sosiaali- ja terveystalvvelujen järjestämisen peruslähtökohtana on aina kunkin alueen väestön palvelutarve ja siihen vastaaminen *käytettävissä olevien voimavarojen rajoissa*. **Kirjaus käytettävien voimavarojen rajoissa on tarpeeton kirjaus ja tulee poistaa järjestämissuunnitelmasta.**

Sosiaalipalveluista asumispalvelut, kuntouttava työtoiminta, vammaisten työ- ja päivätoiminta on saatava kotipaikkakunnalta eikä niitä saa rajata alueellisten järjestämissuunnitelmien ulkopuolelle. Palveluverkkosuunnitelmaa tehtäessä on otettava huomioon vammaisten palvelutarpeet.

Suunnitelman mukaan lääkärin ja hoitajan kiireetön ja kiireellinen vastaanotto toiminta tuotetaan laajan palvelun soteasemalla Nurmeksessa pääosin arkipäivisin klo 8–16, mutta *tavoitteena* on tarjota myös palvelutarpeeseen perustuvia kiireetömiä iltavastaanottoaikoja klo 16–18 tai klo 16–20 välisenä aikana *käytettävissä olevien voimavarojen (talous ja henkilöstö) puitteissa*. **Nurmeksen kaupunki edellyttää, että kiirevastaanotto pysyy nykyisellään eli paikalla on aina lääkäri, myös viikonloppuisin ja iltaisin. Kuntoutussairaalassa tulisi olla vähintään 30-35 vuodepaikkaa.** On tärkeää huomioida, että kuntoutussairaalassa on yhteisölliseen ja ympärivuorokautiseen palveluasumiseen jonottajia, jotka vievät vuodepaikkoja esimerkiksi keskussairaalasta kuntoutussairaalaan siirtyviltä.

Perusterveydenhuollon palveluiden saatavuutta on parannettava, jotta erikoissairaanhoidon kasvanutta osuutta saadaan pienemmäksi ja terveydenhuollon palveluita tarvitsevat saavat tarvitsemansa palvelun läheltä ja kustannustehokkaasti. **Yön yli malli otettava käyttöön tilanteissa, joissa kotona pärjäämätön potilas tarvitsee lääkärin palveluita, mutta voi odottaa sitä seuraavaan aamuun.**

Nurmeksen terveysaseman lääkärin vastaanotto toiminta iltaisin ja viikonloppuisin logistisesti keskeisellä paikalla Pielisen Karjalassa palvelee erinomaisesti alueen asukkaita, mutta myös muita ulkopuolisia paikkakuntalaisia kuten esim. matkailijoita. Ilta- ja viikonloppuisin toimivalla lääkärin vastaanotolla turvataan Pielisen Karjalan palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta. Näillä asioilla on vaikutus myös Nurmeksen alueen asukkaiden ja yrityselämän pito- ja vetovoimaan, sekä elinvoimaan että hyvinvointiin.

Nurmeksen kaupunki on huolissaan, saadaanko liikkuvat palvelut ja digipalvelut vietyä sille tasolle, että kunnan reuna-alueilla asuvat ihmiset pääsevät yhtä lailla palvelujen piiriin. Vanhempi väestö ei välttämättä osaa pyytää liikkuvia palveluja tai käyttää digipalveluja, jolloin hoidon piiriin hakeutuminen voi dramaattisesti viivästyä ja aiheuttaa sen myötä vielä kalliimmat hoitokustannukset. Muutos voi aiheuttaa myös asiakkaiden hakeutumisen palveluiden piiriin Savon tai Kainuun puolelle, joka etenkin kolmen maakunnan rajalla sijaitsevassa Nurmeksessa on jo tälläkin hetkellä etäisyyksien vuoksi monessa tapauksessa kannattavampi vaihtoehto.

Digitaalisia palveluita käyttävien ihmisten kannalta onkin tärkeää huomata, että palveluiden käyttämiselle on olemassa riittävä tuki kaikkialla hyvinvointialueella. Koska kaikkialla harvaan asutuilla alueilla ei ole tarvittavia tietoteknisiä yhteyksiä, on digitaalisten palveluiden käyttämiselle oltava olemassa myös asiointipisteitä, joissa asiakkaat voivat käyttää digitaalisia palveluita. Suurimman vaikuttavuuden saamisen kannalta tulee panostaa erityisen paljon digitaalisten palveluiden käyttämisen tukeen ja asiointipisteisiin harvaan asutuissa reunakunnissa. Esimerkiksi etä- ja liikkuvien palvelujen varaan ei tule jättää iäkkäitä, monisairaita ja heikossa taloudellisessa asemassa olevia ihmisiä. On tärkeää ottaa liikkuvien palvelujen ja digipalvelujen suunnitteluun mukaan erityisryhmien ihmiset ja heidän lähihenkilöt.

Hyvinvointialueen tulee laatia huolellinen vaikuttavuuden arviointi ennen kuin se päättää kiinteiden kivijalkapalvelujen lakkauttamisesta Juuassa ja Valtimon pitäjässä. Palveluiden heikkeneminen voi johtaa ei toivottuun muuttoliikkeeseen palvelujen ääreen, jolloin pahimmassa tapauksessa asukkaat muuttavat kokonaan pois paikkakunnalta. Saavutetaanko liikkuvilla palveluilla kustannussäästöjä kiinteän palvelupisteen kustannuksiin verrattuna, kun huomioidaan työntekijöiden liikkumiseen käyttämä työaika? Huomioitava seikka on myös se, että hyvinvointialueen merkittävimmät kustannussäästöt syntyvät vuokramenojen pieneni-

sestä tarpeettomista toimitiloista luovuttaessa, mutta kiinteistöriski tyhjilleen jäävistä tiloista jää Juuan kunnan ja Nurmeksen kaupungin vastuulle. **Nurmeksen kaupunki vaatii, että hyvinvointialue laatii Juuan kunnan ja Nurmeksen kaupungin kanssa yhteisesti tilaohjelman aikataulutuksineen hallitun tilamuu-
toksen toteuttamiseksi.**

Nurmeksen kaupunki korostaa, että Valtimon terveysaseman merkitys ja säilyttäminen on kaupungin pohjoisosan asukkaille tärkeä. Toimiva ja hyväkuntoinen terveysasema Valtimolla huolehtii ikääntyneen väestön hoitotarpeesta ja ennaltaehkäisee kalliiden erikoissairaanhoidon palveluiden käyttämistä. **Kii-
reetöntä lääkärivastaanottoa tulisi olla Valtimolla vähintään 1-2 päivänä vii-
kossa.**

Tarkastele tuloksia

Vastaaja

4

Anonyymi

65:56

Vastausaika

1. Lausunnon antava kunta/toimielin

Juuan kunta

2. Lausunnon kirjaaja

Virpi K Nevalainen

3. Millaisia vaikutuksia järjestämissuunnitelmalla on asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin? Onko jokin tietty väestöryhmä, johon suunnitelman vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Arvioinnissa voitte miettiä erityisesti palvelujen yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta.

Juuan kunta huomauttaa Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen toimielimiä ja viranhaltijoita, ettei Juuan kunnalta tulisi ensisijaisesti tiedustella asukkaisiin ja väestöön kohdistuvia vaikutuksia, sillä hallintolain 41 §:ssä tuo vastuu on asetettu hyvinvointialueelle asian ratkaisevana viranomaistahona. Lisäksi hyvinvointialuelain 34 §:ssä säädetään, että hyvinvointialueen on toiminnastaan tiedotettava hyvinvointialueen asukkaille, palvelujen käyttäjille sekä järjestöille ja muille yhteisöille. Hyvinvointialueen tulee antaa riittävästi tietoja hyvinvointialueen järjestämistä palveluista, taloudesta, hyvinvointialueen hallinnossa valmistelussa olevista asioista ja niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä päätöksistä ja päätösten vaikutuksista. Hyvinvointialueen on tiedotettava siitä, millä tavoin päätösten valmisteluun voi osallistua ja vaikuttaa. Hyvinvointialuelain 29 §:ssä säädetään erikseen siitä, että hyvinvointialueen asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan.

29 §:n 2 momentissa säädetään lisäksi vaikuttamisesta seuraavasti:

Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti:

- 1) järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä asukasraateja;
- 2) selvittämällä asukkaiden ja hyvinvointialueella säännönmukaisesti tai pitempiaikaisesti asuvien tai oleskelevien palvelujen käyttäjien mielipiteitä ennen päätöksentekoa;
- 3) valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia hyvinvointialueen toimielimiin;
- 4) suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa;
- 5) järjestämällä mahdollisuuksia osallistua hyvinvointialueen talouden suunnitteluun;
- 6) tukemalla asukkaiden sekä järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.

Juuan kunta huomauttaa Pohjois-Karjalan hyvinvointialuetta, ettei se ole yleislausekkeen perusteella kuullut nyt käsillä olevassa asiassa palvelujen käyttäjien mielipidettä tai antanut vaikuttamismahdollisuutta. Juuan kunta on saanut erittäin paljon palautetta alueensa asukkailta siitä, ettei kunta ole järjestänyt edellä mainitun lain mukaisia vaikutusmahdollisuuksia. Kunta on tuonut alueensa asukkaille esiin sen, ettei kunta ole hyvinvointialuelainsäädännön tarkoittama viranomainen, jolle on säädetty vastuu edellä mainituista asioista. Juuan kunnan kuuleminen asiassa ei muuta tätä, sillä kunta ei ole sama asia kuin alueensa asukkaat.

Laissa säädetty kuulemis- ja tiedottamisvelvoite ei täyty käsillä olevassa asiassa, eikä se ilmene saatavilla olevasta aineistosta. Hyvinvointialueen tuleva päätös on altis menettelyvirheelle.

Perustuslain (731/1999) 19 § 3 momentissa on julkiselle vallalle säädetty velvoite turvata jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistää väestön terveyttä. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain (621/2021) 4§ mukaan hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Palvelut on tuotettava lähellä asiakkaita yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet ja ikärakenne huomioon ottaen.

Hyvinvointialue on ilmoittanut palvelujen supistamiselle keskeisenä perusteena henkilöstövajeen. Vaikka tämä lähtökohta on totta ja valitettavaa, julkiset toimijat eivät voi vedota taloudelliseen tai toiminnalliseen vajeeseen, mitä tulee lakisäateisten palvelujen tuottamiseen ja perusoikeuksien ylläpitämiseen. Mikäli asiaa vertaa kunnan toimintaan, kunta ei voi lakkauttaa yksikötään esimerkiksi varhaiskasvatuksesta vedoten henkilöstöpulaan. Lakisäateiset palvelut tulee järjestää.

Palvelujen järjestämisessä ei siis voida vedota käytettävissä oleviin voimavaroihin vaan siinä on huomioitava todellinen palvelujen tarve. Tämä edellyttää yksilökohtaista, ei vain keskeisvirtojen näkökulmasta tapahtuvaa arviointia palvelujen riittävydestä.

4. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

5. Millaisia ympäristövaikutuksia järjestämissuunnitelmalla on? Arvioinnissa voitte miettiä esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestäväää kehitystä.

Järjestämissuunnitelman mukaan kiireelliset hoitajan ja lääkärin vastaanottopalvelut järjestetään Nurmeksessa tai etäpalveluna. Lisäksi aikuisten suun terveydenhoito on myös Nurmeksens laajanpalvelun sote- asemalla. Tämä lisää huomattavasti yksityisautoilua sekä taksiliikennettä kuntien välillä. Palvelujen keskittämiseen liittyen myös sote-henkilöstön työssäkäynti lisääntyy Juuan kunnan ulkopuolelle. Yksityisautoilun lisääntyminen ja siten hiilijalanjäljen kasvaminen ei ole ympäristöpoliittisten linjauksien mukaista. Palveluverkkosuunnitelmassa on linjattu, että asiakkaan tarvitsema palvelu on keskimäärin 40 minuutin ajomatkan päässä 95% asukkaista. Määritelty 40 min ajomatka ei ole perusteltua yhdenvertaisuuden ja tasapuolisen saavutettavuuden näkökulmasta. Juuka on 40 minuutin ajomatkan osalta rajatapaus eikä tämä tule toteutumaan kaikille juukalaisille asuinpaikasta riippuen. Tarvittavien palvelujen tulee olla kohtuudella saavutettavissa (Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki 621/2021 §4). Ihmisillä tulee olla asuinpaikastaan riippumatta tosiasiallinen mahdollisuus päästä palveluihin. Juuan kunta huomauttaa, että suurimmassa osassa Suomea (esimerkiksi Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella) em. vastaava aika on 30 minuuttia. Näin olleen käytännössä katsoen Juuan kunta on koko Suomen huonoimmassa asemassa oleva palvelujen tuottamisen suhteen. Juuassa ei ole yksityistä palvelun tuotantoa, pitkät vasteajat ensihoidolla, eikä juurikaan julkista kulkuyhteyttä.

Tasapuolisuuden ja saavutettavuuden toteutuminen vaatii hyvin toimivan julkisen liikenteen sekä mittavan määrän takseja. Julkinen liikenne ja taksien määrä ei ole riittävä kattamaan sitä tarvetta, mikä Juuan ja Nurmeksens välille olisi syntymässä palvelujen siirtymisestä. Tällä hetkellä olemassa olevat joukkoliikennevuorot painottuvat aamu- ja iltapäivään. Asiakkaiden pääseminen reuna-alueilta joukkoliikennereittien varteen on käytännössä mahdotonta. Tienhoidollisten puutteiden takia ei omalla autollakaan ajeta 40 minuutissa Nurmeksessa sijaitsevalle sote -asemalle ainakaan talviaikaan. Sote -aseman saavuttaminen suunnitellussa aikarajoissa ei ole realismia, mikä tosiasia on palveluverkkoa suunniteltaessa otettava huomioon. Tulevaisuudessa on täysin mahdollista, että taksikyytien kustannukset vaikuttaisivat suoraan hyvinvointialueiden rahoitukseen ja lasketaan osaksi hiilineutraalisuustavoitteisiin pääsyä.

Palvelujen keskittäminen Nurmekseen järjestämissuunnitelman mukaisesti on jättämässä käyttökelpoisia rakennuksia tyhjilleen Juuassa. Vastaavasti uutta lisätilaa rakennetaan Nurmekseen. Tämä toiminta ei ole mitenkään ympäristön kannalta järkevää.

6. Millaiset ympäristövaikutukset järjestämissuunnitelmalla on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

7. Miten arvioitte järjestämissuunnitelman vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirtykö suunnitelman toteutuksen myötä kustannuksia muille tahoille, esim. kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat taloudelliset vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä?

Juuan asukkaat ovat keskimääräistä pienituloisempia sekä kunnan sairastavuusindeksi ja työttömyysaste ovat korkeimmat Pohjois-Karjalan alueella. Kulkemisesta terveyspalveluihin Nurmekseen syntyy kustannuksia, jotka siirtyvät ainakin osittain asiakkaalle itselleen. Vähävaraisuuden vuoksi lähteminen toiselle paikkakunnalle ja matkakustannuksen maksaminen ovat monelle esteenä oman terveyden ja hyvinvoinnin hoitamisessa. Tämä kerryttää kuntalaisten hoitotarvetta, joka johtaa kärjistyessään lopulta erikoissairaanhoidon tarpeeseen. Suun terveys on edellytys monille elintärkeille toimenpiteille. Mikäli se jää hoitamatta, viivästyy myös varsinainen akuutti hoitokin.

Kelan maksamien matkakorvausten määrän nousu on väistämätöntä, mikäli järjestämissuunnitelman mukaiset toimenpiteet toteutuvat. Kustannuksia siirtyy hyvinvointialueilta Kelalle ja asiakkaalle itselleen, kun sote-palveluissa asiointimatkat pitenevät. Kelakuljetusten heikko organisointi ja saatavuus on heikentämässä potilasturvallisuutta.

Hyvinvointialue säästää vuokratukustannuksissa keskittämällä palveluja. Tämä siirtää kuluja kunnille. Nyt tyhjiilleen jäävien rakennusten ylläpito, lämmitys ym. kulut jäävät kunnan taseeseen. Uudelleen vuokraus on haastavaa pienissä kunnissa.

Oman toiminnan optimointi, jolla säästyvä kustannus siirretään jopa suurempana muiden julkisten toimijoiden maksettavaksi, ei voi olla hyväksyttyä.

8. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on hyvinvointialueen talouteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

9. Miten järjestämissuunnitelma vaikuttaa hyvinvointialueen henkilöstöön riittävyyteen? Arvioinnissa voitte miettiä esimerkiksi vaikutuksia hyvinvointialueen henkilöstön saatavuuteen sekä pito- ja vetovoimaan.

Järjestämissuunnitelma keskittää osittain sote-palveluja yhteen sotepalvelukeskukseen sekä seitsemään sotekeskukseen. Suuremmilla yksiköillä ja laajemmilla työyhteisöillä tavoitellaan mm. helpotusta henkilöstön rekrytoinnissa. Laajempi moniammatillinen yhteistyö voi olla houkutteleva asia työntekijöille. Kuitenkin pidentyneet työmatkat ja muutokset työyhteisöissä voi olla henkilöstön saatavuutta haittaavana tekijänä. Pitkät työmatkat eivät ole edesauttamassa hyvinvointialueen henkilöstön pito- ja vetovoimaa. Myös työhön liittyvä liikkuva palvelu ei ole välttämättä houkutteleva tekijä. Sosiaali- ja terveysalan stressaavissa ja raskaissa työtehtävissä työssäjaksamista ovat auttamassa lyhyet työmatkat sekä tuttu työ- ja toimintaympäristö.

10. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on hyvinvointialueen henkilöstön riittävyyteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

11. Muita huomioita järjestämissuunnitelmaan liittyen

Juuassa on paljon ikäihmisiä ja haavoittuvassa asemassa olevia kuntalaisia. Ikääntyneet ja erilaisten vammaisryhmien kohdalla pitkät siirtymiset ja odotusajat ovat henkisesti ja fyysisesti raskaita ja vaativat erityistä suunnitelmallisuutta. Juuassa sijaisevien perustason lähipalvelujen vähentäminen ja siirtäminen Nurmekseen hankaloittaa erityisesti näiden ryhmien mahdollisuutta käyttää perustason terveydenhoidon palveluja. Perustason hoito voi jäädä pitkän välimatkan vuoksi toteutumatta. Tämä tulee näkymään mm. ensihoidon palvelujen käytön lisääntymisenä ja ruuhkautumisena ja sitä kautta erikoissairaanhoidon täyttymisenä potilaista, jotka eivät sinne kuulu.

Digi- ja etäpalvelut vaativat kuntalaiselta entistä enemmän oman olon arviointia ja ottamista vastuuta omasta hoidon tarpeesta arvioinnista. Jokaisella on erilaiset taidot tehdä tätä itsearviointia ja tämä on asettamassa kuntalaisia eriarvoiseen asemaan. Asiakkaan vastuulle siirtyvä hoidon tarpeen arviointi yhdistettynä entistä kauempana oleviin palveluihin on lisäämässä yleistä turvattomuuden tunnetta.

Alle 18-vuotiaille nuorille taataan terveydenhuollossa tiettyjä palveluita, joista alaikäinen saa päättää itse luovutetaanko alaikäisen hoitotietoja huoltajalle. Nuori joutuu kuitenkin turvautumaan yleisesti ottaen vanhempiensa kyyteihin, mikäli palvelu on Nurmeksessa asti. Juuan kunnan Nuorisovaltuusto on esittänyt huolen siitä, miten tietojen salassapito onnistuu jatkossa näissä tapauksissa.

Hyvinvointialueen sote-palvelujen järjestämissuunnitelma perustuu palvelujen keskittämiseen. Tätä perustellaan mm. palvelujen laadun parantamisella, sosiaali- ja terveyspalvelujen paremmalla yhteistyöllä, henkilöstön paremmalla riittävyydellä. Palvelujen keskittämisen sijaan kuitenkin asiakkaiden näkökulmasta järkevämpää on palvelujen järjestäminen siellä, missä ovat niiden käyttäjät eli kunnissa.

Järjestämissuunnitelmassa tuotiin esille, että digitaalisten ja liikkuvien palvelun suunnittelu ja organisointi on alussa. Näillä palveluilla pyritään korvaamaan osittain palveluja mm. Juuan kunnassa. Järjestämissuunnitelmassa liikkuvan palvelun käsite ja toteutustapa jäi vielä epäselviksi. Ennen Juuassa sijaitsevien palvelujen korvaamista liikkuvilla tai digitaalisilla palveluilla tulee niiden olla onnistuneesti pilotoitu ja käytössä. Lisäksi näiden palvelujen käyttö tulee opettaa niin työntekijöille kuin niiden käyttäjille. Kuntalaisilla olevat mahdolliset puutteet digitaaloissa tulee huomioida. Huolestuttavana ryhmänä ovat erityisesti ikäihmiset, joiden digitaalit eivät kauttaaltaan ole vielä riittäviä. Näytteenottopalveluja tarjotaan lähipalveluna tarpeeseen perustuen. Epäselväksi jää, miten tämä tarve mitataan ja miten käytännössä järjestetään.

Hyvinvointialueen päätösten on sote-palvelujen järjestämisestä perustuttava voimassa olevaan oikeusjärjestykseen ja oikeuslähteisiin sekä aluevaltuuston itsensä päättämiin palvelulupaukseen ja toimintaa määritteleviin arvoihin.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen strategiassa palvelulupaus on oikea palvelu, oikeassa paikassa, oikeaan aikaan. Toiminnan arvoiksi on määritelty mm. ihmislähtöisyys ja yhdenvertaisuus. Järjestämissuunnitelma ei esityksen mukaan tule toteuttamaan näitä Juuan kunnan osalta.

Juuassa tulee säilyttää jatkossakin kiireellinen lääkärin ja hoitajan vastaanotto, myös lähipalveluna, edes muutamana päivänä viikossa. Lisäksi suun terveydenhuollon palveluja tulee olla tarjolla Juuassa myös aikuisväestölle. Näytteenottopalveluja tulee olla tarjolla lähipalveluna siten, että näytteenotto palvelua on konkreettisesti tarjolla oikea aikaisesti myös Juuassa. Muut terveyden ja sosiaalihuollon palvelut järjestetään järjestämissuunnitelman mukaisesti. Näistä seikoista johtuen Juuan kunta lausuu, että palvelutuotantosuunnitelma tulee palauttaa aluehallituksesta uuteen valmisteluun, jossa alueen asukkaiden kuulemiset suoritetaan lainsäädännön mukaan.

Alueellinen sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämissuunnitelma vuosille 2024–2027 Juuka ja Nurmes

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuuston 22.6.2023 hyväksymä palveluverkko koostuu sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelutuotannon toimipisteistä, sähköistä palveluista, liikkuvista palveluista ja asiakkaille kotiin vietävistä palveluista.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue pyytää lausuntoa liitteenä olevasta asiakirjasta: Alueellinen sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämissuunnitelma vuosille 2024 – 2027 Juuka ja Nurmes.

Aluevaltuuston hyväksymässä hyvinvointialueen palvelustrategiassa on määritelty sosiaali- ja terveyspalvelujen palveluverkko tuleville vuosille. Lähtökobtia palvelujen uudistamiselle ovat pohjoiskarjalaiset ja heidän sosiaali- ja terveyspalvelujen tarpeet ja niiden muutos, henkilöstön riittävyys ja hyvinvointi, hyvinvointialueen talous sekä hyvinvointialueen strategia ja sen mukainen uudistuminen.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue pyytää lausuntoanne liitteenä olevasta asiakirjasta: Alueellinen sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämissuunnitelma vuosille 2024–2027 Juuka ja Nurmes.

Lausunnot annetaan Forms lomakkeella <https://forms.office.com/e/seLHLjGsz1>

Aluehallituksen on määrä päätätä Nurmesta ja Juukaa koskevasta alueellisesta sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämissuunnitelmasta toukokuussa 2024. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen toimintaa sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen palveluverkkoa uudistetaan päätösten mukaisesti vaiheittain.

Järjestämissuunnitelmaan on mahdollisuus ottaa kantaa 19.3.–9.4. välisenä aikana.

Lausunnot pyydetään Nurmeksen kaupungilta, Juuan kunnalta ja hyvinvointialueen toimielimiltä.

Järjestämissuunnitelmasta pyydetään antamaan lausunto seuraavien kysymysten avulla:

Millaisia vaikutuksia järjestämissuunnitelmalla on asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin? Onko jokin tietty väestöryhmä, johon suunnitelman vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Arvioinnissa voitte mieltä erityisesti palvelujen yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta.'

Aluksi Juuan kunta haluaa mainita prosessista.

Juuan kunta huomauttaa Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen toimielimiä ja viranhaltijoita, ettei Juuan kunnalta tulisi ensisijaisesti tiedustella asukkaisiin ja väestöön kohdistuvia vaikutuksia, sillä hallintolain 41 §:ssä tuo vastuu on asetettu hyvinvointialueelle asian ratkaisevana viranomaistahona. Lisäksi hyvinvointialuelain 34 §:ssä säädetään, että hyvinvointialueen on toiminnastaan tiedotettava hyvinvointialueen asukkaille, palvelujen käyttäjille sekä järjestöille ja muille yhteisöille. Hyvinvointialueen tulee antaa riittävästi tietoja hyvinvointialueen järjestämistä palveluista, taloudesta, hyvinvointialueen hallinnossa valmistelussa olevista asioista ja niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä päätöksistä ja päätösten vaikutuksista. Hyvinvointialueen on tiedotettava siitä, millä tavoin päätösten valmisteluun voi osallistua ja vaikuttaa.

Hyvinvointialuelain 29 §:ssä säädetään erikseen siitä, että hyvinvointialueen asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan.

29 §:n 2 momentissa säädetään lisäksi vaikuttamisesta seuraavasti:

Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti:

- 1) järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä asukasraateja;
- 2) selvittämällä asukkaiden ja hyvinvointialueella säännönmukaisesti tai pitempiaikaisesti asuvien tai oleskelevien palvelujen käyttäjien mielipiteitä ennen päätöksentekoa;
- 3) valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia hyvinvointialueen toimielimiin;
- 4) suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa;

- 5) järjestämällä mahdollisuuksia osallistua hyvinvointialueen talouden suunnitteluun;
- 6) tukemalla asukkaiden sekä järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.

Juuan kunta huomauttaa Pohjois-Karjalan hyvinvointialuetta, ettei se ole yleislausekkeen perusteella kuullut nyt käsillä olevassa asiassa palvelujen käyttäjien mielipidettä tai antanut vaikuttamismahdollisuutta. Juuan kunta on saanut erittäin paljon palautetta alueensa asukkailta siitä, ettei kunta ole järjestänyt edellä mainitun lain mukaisia vaikutusmahdollisuuksia. Kunta on tuonut alueensa asukkaille esiin sen, ettei kunta ole hyvinvointialuelainsäädännön tarkoittama viranomainen, jolle on säädetty vastuu edellä mainituista asioista. Juuan kunnan kuuleminen asiassa ei muuta tätä, sillä kunta ei ole sama asia kuin alueensa asukkaat.

Laissa säädetty kuulemis- ja tiedottamisvelvoite ei täyty käsillä olevassa asiassa, eikä se ilmene saatavilla olevasta aineistosta. Hyvinvointialueen tuleva päätös on altis menettelyvirheelle.

Perustuslain (731/1999) 19 § 3 momentissa on julkiselle vallalle säädetty velvoite turvata jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistää väestön terveyttä. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain (621/2021) 4§ mukaan hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Palvelut on tuotettava lähellä asiakkaita yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet ja ikärakenne huomioon ottaen.

Hyvinvointialue on ilmoittanut palvelujen supistamiselle keskeisenä perusteena henkilöstövajeen. Vaikka tämä lähtökohta on totta ja valitettavaa, julkiset toimijat eivät voi vedota taloudelliseen tai toiminnalliseen vajeeseen, mitä tulee lakisääteisten palvelujen tuottamiseen ja perusoikeuksien ylläpitämiseen. Mikäli asiaa vertaa kunnan toimintaa, kunta ei voi lakkauttaa yksiköitään esimerkiksi varhaiskasvatuksesta vedoten henkilöstöpulaa. Lakisääteiset palvelut tulee järjestää.

Palvelujen järjestämisessä ei siis voida vedota käytettävissä oleviin voimavaroihin vaan siinä on huomioitava todellinen palvelujen tarve. Tämä edellyttää viime kädessä yksilökohtaista, ei vain keskivertokansalaisen näkökulmasta tapahtuvaa arviointia palvelujen riittävyydestä.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuusto on hyväksynyt 22.6.2023 osana sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelustrategiaa palvelujen tuottamisen määritelmät ja kriteerit. Kyseinen päätös on Itä-Suomen hallinto-oikeuden ratkaistavana, eikä päätös ole lainvoimainen. Näin merkittävässä asiassa hyvää hallintoa olisi, mikä aluevaltuuston muita viranomaisia sitova ja vahvasti ohjaava päätös olisi saanut lainvoiman. Mikäli päätös kumotaan, hyvinvointialueen tulisi järjestää prosessi kokonaisuudessaan uudelleen, joka nostaa merkittävästi kustannuksia.

Palveluverkkosuunnitelmassa on linjattu, että asiakkaan tarvitsema palvelu on keskimäärin 40 minuutin ajomatkan päässä 95% asukkaista. Määritelty 40 min ajomatka ei ole perusteltua yhdenvertaisuuden ja tasapuolisen saatavuuden näkökulmasta. Järjestämissuunnitelman mukaisesti järjestetyt palvelut eivät toteuta alueen kuntien eikä niiden kuntalaisten tasa-arvoista kohtelua. Juuka on 40 minuutin ajomatkan osalta rajatapaus eikä tämä tule toteutumaan kaikille juukalaisille asuinpaikasta riippuen. Tarvittavien palvelujen tulee lisäksi olla kohtuudella saavutettavissa (Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki 621/2021 §4). Tärkeää on se, että ihmisillä on asuinpaikastaan riippumatta tosiasiallinen mahdollisuus päästä palveluihin. Tähän vaikuttavat palvelujen alueellinen tarjonta ja saavutettavuus.

Juuan kunta huomauttaa, että suurimmassa osassa Suomea (esimerkiksi Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella) vastaava aika on 30 minuuttia. Näin olleen käytännössä katsoen Juuan kunta on koko Suomen huonoimmassa asemassa oleva palvelujen tuottamisen suhteen. Juuassa ei ole yksityistä palvelun tuotantoa, pitkät vasteajat ensihoidolla, eikä juurikaan julkista kulkuyhteyttä.

Järjestämissuunnitelman mukaan Nurmeksens laajan palvelun soteasemalle siirtyisivät mm. juukalaisten kiireellinen hoitajan ja lääkärin vastaanotto sekä aikuisten suun terveydenhoito. Tämä tarkoittaa, että asiointimatkat terveydenhuollossa pidentyvät sekä liikenne Juuan ja Nurmeksens välillä lisääntyy. Tasapuolisuuden ja saavutettavuuden toteutuminen vaatii hyvin toimivan julkisen liikenteen sekä mittavan määrän takseja. Julkinen liikenne ja taksien määrä ei ole riittävä kattamaan sitä tarvetta, mikä Juuan ja Nurmeksens välille olisi syntymässä palvelujen siirtymisestä. Tällä hetkellä olemassa olevat joukkoliikennevuorot painottuvat aamu- ja iltapäivään. Asiakkaiden pääseminen reuna-alueilta joukkoliikennereittien varteen on käytännössä mahdotonta. Sote -aseman saavuttaminen suunnitellussa aikarajoissa ei ole realismia, mikä tosiasia on palveluverkkoa suunniteltaessa otettava huomioon. Tienhoidollisten puutteiden takia ei omalla autollakaan ajeta 40 minuutissa Nurmeksessa sijaitsevalle sote -asemalle ainakaan talviaikaan.

Juussa on paljon ikäihmisiä ja haavoittuvassa asemassa olevia kuntalaisia. Ikääntyneet ja erilaisten vammaisryhmien kohdalla pitkät siirtymiset ja odotusajat ovat henkisesti ja fyysisesti raskaita ja vaativat erityistä suunnitelmallisuutta. Juussa sijaisevien perustason lähipalvelujen vähentäminen ja siirtäminen Nurmeksens hankaloittaa erityisesti näiden ryhmien mahdollisuutta käyttää perustason terveydenhoidon palveluja. Perustason hoito voi jäädä pitkän välimatkan vuoksi toteutumatta. Tämä tulee näkymään mm. ensihoidon palvelujen käytön lisääntymisenä ja ruuhkautumisena ja sitä kautta erikoissairaanhoidon täyttymisenä potilaista, jotka eivät sinne kuulu.

Digi- ja etäpalvelut vaativat kuntalaiselta entistä enemmän oman olon arviointia ja ottamista vastuuta omasta hoidon tarpeen arvioinnista. Jokaisella on erilaiset taidot tehdä tätä itsearviointia ja tämä on asettamassa kuntalaisia eriarvoiseen asemaan. Asiakkaan vastuulle siirtyvä hoidon tarpeen arviointi yhdistettynä entistä kauempana oleviin palveluihin on lisäämässä yleistä turvattomuuden tunnetta.

Alle 18-vuotiaille nuorille taataan terveydenhuollossa tiettyjä palveluita, joista alaikäinen saa päättää itse luovutetaanko alaikäisen hoitotietoja huoltajalle. Nuori joutuu kuitenkin turvautumaan yleisesti ottaen vanhempiensa kyyteihin, mikäli palvelu on Nurmeksessa asti. Juuan kunnan Nuorisovaltuusto on esittänyt huolen siitä, miten tietojen salassapito onnistuu jatkossa näissä tapauksissa.

Millaisia ympäristövaikutuksia järjestämissuunnitelmalla on? Arvioinnissa voitte mieltää esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestävästä kehityksestä.

Järjestämissuunnitelman mukaan kiireelliset hoitajan ja lääkärin vastaanottopalvelut järjestetään Nurmeksessa tai etäpalveluna. Lisäksi aikuisten suun terveydenhoito on myös Nurmeksens laajanpalvelun sote-asemalla. Näiden palvelujen keskittäminen Nurmeksens lisää huomattavasti yksityisautoilua sekä taksiliikennettä kuntien välillä. Palvelujen keskittämiseen liittyen myös sote-henkilöstön työssäkäynti lisääntyy Juuan kunnan ulkopuolelle. Yksityisautoilun lisääntyminen ja siten hiilijalanjäljen kasvaminen ei ole ympäristöpoliittisten linjauksien mukaista.

Tulevaisuudessa on täysin mahdollista, että taksikyytien kustannukset vaikuttaisivat suoraan hyvinvointialueiden rahoitukseen ja lasketaan osaksi hiilineutraalisuustavoitteisiin pääsyä.

Palvelujen keskittäminen Nurmeksens järjestämissuunnitelman mukaisesti on jättämässä käyttökelpoisia rakennuksia tyhjilleen Juussa. Vastaavasti uutta lisätilaa rakennetaan Nurmeksens. Kun huomioidaan lisäksi palvelujen keskittämisestä syntyvä liikenteen lisääntyminen järjestämissuunnitelmaa ei voida pitää ympäristövaikutusten eikä kestävästä kehityksen kannalta järkevänä toimintana.

Miten arvioitte järjestämissuunnitelman vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirtyykö suunnitelman toteutuksen myötä kustannuksia muille tahoille, esim. kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat taloudelliset vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä?

Juuan asukkaat ovat keskimääräistä pienituloisempia sekä kunnan työttömyysaste on korkein Pohjois-Karjalan alueella. Kulkemisesta terveyspalveluihin Nurmeksens syntyy kustannuksia, jotka siirtyvät ainakin osittain

asiakkaalle itselleen. Vähävaraisuuden vuoksi lähteminen toiselle paikkakunnalle ja matkakustannuksen maksaminen ovat monelle esteenä oman terveyden ja hyvinvoinnin hoitamisessa. Tämä kerryttää kuntalaisten hoitotarvetta, joka johtaa kärjistyessään lopulta erikoissairaanhoidon tarpeeseen. Suun terveys on edellytys monille elintärkeille toimenpiteille. Mikäli se jää hoitamatta, viivästyy myös varsinainen akuutti hoitokin.

Kelan maksamien matkakorvausten määrän nousu on väistämätöntä, mikäli järjestämissuunnitelman mukaiset toimenpiteet toteutuvat. Kustannuksia siirtyy hyvinvointialueilta Kelalle ja asiakkaalle itselleen, kun sote-palveluissa asiointimatkat pitenevät. Kelakuljetusten heikko organisointi ja saatavuus on heikentämässä potilasturvallisuutta.

Hyvinvointialue säästää vuokratukustannuksissa keskittämällä palveluja. Tämä siirtää kuluja kunnille. Nyt tyhjilleen jäävien rakennusten ylläpito, lämmitys ym. kulut jäävät kunnan taseeseen. Uudelleen vuokraus on haastavaa pienissä kunnissa. Oman toiminnan optimointi, jolla säästyvä kustannus siirretään jopa suurempana muiden julkisten toimijoiden maksettavaksi, ei voi olla hyväksyttävää.

Miten järjestämissuunnitelma vaikuttaa hyvinvointialueen henkilöstöön riittävyteen? Arvioinnissa voitte miettiä esimerkiksi vaikutuksia hyvinvointialueen henkilöstön saatavuuteen sekä pito- ja vetovoimaan.

Järjestämissuunnitelma keskittää osittain sote-palveluja yhteen sotepalvelukeskukseen sekä seitsemään sote-keskukseen. Suuremmilla yksiköillä ja laajemmilla työyhteisöillä tavoitellaan mm. helpotusta henkilöstön rekrytoinnissa. Laajempi moniammatillinen yhteistyö voi olla houkutteleva asia työntekijöille. Kuitenkin pidentyneet työmatkat ja muutokset työyhteisöissä voi olla henkilöstön saatavuutta haittaavana tekijänä. Pitkät työmatkat eivät ole edesauttamassa hyvinvointialueen henkilöstön pito- ja vetovoimaa. Myös työhön liittyvä liikkuva palvelu ei ole välttämättä houkutteleva tekijä. Sosiaali- ja terveysalan stressaavissa ja raskaissa työtehtävissä työssäjaksamista ovat auttamassa lyhyet työmatkat sekä tuttu työ- ja toimintaympäristö.

Muita huomioita järjestämissuunnitelmaan liittyen

Hyvinvointialueen sote-palvelujen järjestämissuunnitelma perustuu palvelujen keskittämiseen. Tätä perustellaan mm. palvelujen laadun parantamisella, sosiaali- ja terveyspalvelujen paremmalla yhteistyöllä, henkilöstön paremmalla riittävydellä. Palvelujen keskittämisen sijaan kuitenkin asiakkaiden näkökulmasta järkevämpää on palvelujen järjestäminen siellä, missä ovat niiden käyttäjät ovat eli kunnissa.

Järjestämissuunnitelmassa tuotiin esille, että digitaalisten ja liikkuvien palvelun suunnittelu ja organisointi on alussa. Näillä palveluilla pyritään korvaamaan osittain palveluja mm. Juuan kunnassa. Järjestämissuunnitelmassa liikkuvan palvelun käsite ja toteutustapa jäi vielä epäselviksi. Ennen Juuassa sijaitsevien palvelujen korvaamista liikkuvilla tai digitaalisilla palveluilla tulee niiden olla onnistuneesti pilotoitu ja käytössä. Lisäksi näiden palvelujen käyttö tulee opettaa niin työntekijöille kuin niiden käyttäjille. Kuntalaisilla olevat mahdolliset puutteet digitaidoissa tulee huomioida. Huolestuttavana ryhmänä ovat erityisesti ikäihmiset, joiden digitaidot eivät kauttaaltaan ole vielä riittäviä. Näytteenottopalveluja tarjotaan lähipalveluna tarpeeseen perustuen. Epäselväksi jää, miten tämä tarve mitataan ja miten käytännössä järjestetään.

Hyvinvointialueen päätösten on sote-palvelujen järjestämisestä perustuttava voimassa olevaan oikeusjärjestykseen ja oikeuslähteisiin sekä aluevaltuuston itsensä päättämiin palvelulupaukseen ja toimintaa määritteleviin arvoihin. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen strategiassa palvelulupaus on oikea palvelu, oikeassa paikassa, oikeaan aikaan. Toiminnan arvoiksi on määritelty mm. ihmislähtöisyys ja yhdenvertaisuus. Järjestämissuunnitelma ei esityksen mukaan tule toteuttamaan näitä Juuan kunnan osalta.

Yhteenveto:

Juuassa tulee säilyttää jatkossakin kiireellinen lääkärin ja hoitajan vastaanotto, myös lähipalveluna, edes muutamana päivänä viikossa. Lisäksi suun terveydenhuollon palveluja tulee olla tarjolla Juuassa myös aikuisväestölle. Näytteenottopalveluja tulee olla tarjolla lähipalveluna siten, että näytteenotto palvelua on

konkreettisesti tarjolla oikea aikaisesti myös Juuassa. Muut terveyden ja sosiaalihuollon palvelut järjestetään järjestämissuunnitelman mukaisesti.

Näistä seikoista johtuen Juuan kunta lausuu, että palvelutuotantosuunnitelma tulee palauttaa aluehallituksesta uuteen valmisteluun, jossa alueen asukkaiden kuulemiset suoritetaan lainsäädännön mukaan. Kunta ei myöskään hyväksy aikuisten suu-terveydenhuollon siirtämistä kokonaan Nurmekseen muiden asioiden ohella, mitkä yllä on mainittu.

Tarkastele tuloksia

Vastaaja

7

Anonyymi

14:33

Vastausaika

1. Lausunnon antava kunta/toimielin

Nurmeksien kaupunki/vanhusneuvosto

2. Lausunnon kirjaaja

Hallintojohtaja Leena Timonen

3. Millaisia vaikutuksia järjestämissuunnitelmalla on asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin? Onko jokin tietty väestöryhmä, johon suunnitelman vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Arvioinnissa voitte miettiä erityisesti palvelujen yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta.

Suunnitelmalla on vaikutuksia palvelujen saatavuuteen, yhdenvertaisuuteen ja etenkin Valtimon pitäjällä asuvien hyvinvointiin. Valtimon seudun asukkaat kokevat palveluiden selvästi heikkenevän varsinkin kun suunnitelmien toimivuudesta ei toistaiseksi pystytä esittämään käytännössä näyttöä.

Palvelut on hoidettava paikallisesti, esimerkiksi vuodepotilaiden läheisten vierailut mahdollistettava, pitkät välimatkat ja huonot kulkuyhteydet voivat estää tämän. Vuodeosaston hoitopaikkojen tarve on suurempi kuin suunnitelmassa eli 30 - 35 hoitopaikkaa.

4. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

5. Millaisia ympäristövaikutuksia järjestämissuunnitelmalla on? Arvioinnissa voitte miettiä esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestävää kehitystä.

Välimatkat ovat jo pitkät, matkat lisääntyvät entisestään eikä tämä lisää kestävää kehitystä. Uusien kiinteistöjen rakentaminen kuormittaa kuntaa, samoin käyttämättömien kiinteistöjen purkamiskustannukset. Tyhjät rakennukset eivät lisää vetovoimaa vaan antavat negatiivisen ilmeen kunnalle.

6. Millaiset ympäristövaikutukset järjestämissuunnitelmalla on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

7. Miten arvioitte järjestämissuunnitelman vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirtykö suunnitelman toteutuksen myötä kustannuksia muille tahoille, esim. kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat taloudelliset vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä?

Uudet rakennusinvestoinnit ja vanhojen kiinteistöjen tarpeettomuus aiheuttavat kustannuksia kunnille. Palvelujen käyttäjille tulee lisäkustannuksia matkoista sekä niihin käytettävä aika lisääntyy.

8. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on hyvinvointialueen talouteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

9. Miten järjestämissuunnitelma vaikuttaa hyvinvointialueen henkilöstöön riittävyyteen? Arvioinnissa voitte miettiä esimerkiksi vaikutuksia hyvinvointialueen henkilöstön saatavuuteen sekä pito- ja vetovoimaan.

Henkilöstön saatavuus on vaikeaa, ei saada tarpeeksi ammattitaitoista henkilökuntaa. Laajan palvelun terveysasemat parantavat lääkärin saatavuutta. Myönteinen työilmapiiri, työn sopiva kuormittavuus, palkka ja koulutusmahdollisuudet vaikuttavat henkilöstön pitovoimaan. Oma hoitaja/lääkäri mallin kehittäminen lisää vetovoimaa.

10. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on hyvinvointialueen henkilöstön riittävyyteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

11. Muita huomioita järjestämissuunnitelmaan liittyen

Hallinnon kriittinen tarkastelu ja sen keventäminen. Muutostilanteissa päällekkäisyyksien karsiminen. Yhteistyön jatkuminen Kainuun ja Pohjois-Savon hyvinvointialueiden kanssa. Erityislääkärin konsultaatiopalvelujen lisääminen ja kehittäminen laajan palvelun asemilla. Lääkäri- ja laboratoriopalvelut on säilytettävä Valtimon terveysasemalla 2-3 päivänä viikossa. Suunnitelman mukaan tilantarve vähenee, joten vanhusneuvosto esittää, että Valtimon toimintapiste sijaitsisi Kuntalaisten Talolla.

Tarkastele tuloksia

Vastaaja

1

Anonyymi

07:25

Vastausaika

1. Lausunnon antava kunta/toimielin

Tulevaisuuslautakunta

2. Lausunnon kirjaaja

Mika Pesonen

3. Millaisia vaikutuksia järjestämissuunnitelmalla on asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin? Onko jokin tietty väestöryhmä, johon suunnitelman vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Arvioinnissa voitte miettiä erityisesti palvelujen yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta.

Sotepalvelujen järjestäminen nykyisellä tavalla on vaikeutunut merkittävästi palvelutarpeen kasvusta ja saman aikaisesta henkilöstöpolasta johtuen. Palvelutarpeen kasvun keskeinen syy on väestön ikääntyminen. Henkilöstöpula johtuu merkittävältä osin eläköitymisestä ja pitkään jatkuneesta työikäisten henkilöiden kasvukeskuksiin kohdistuneesta muuttoliikkeestä. Nyt lausunnon olevien muutosten tavoite on järjestää kansalaisille heidän palvelutarpeensa perusteella niin hyvät sosiaali- ja terveyspalvelut kuin käytettävissä olevilla resursseilla voidaan järjestää. Tämä tavoite on hyvä ja kannatettava. Palvelutarpeen tulee määrittää se mitä palveluja järjestetään. Valittavaa on se, että joidenkin palvelujen saavutettavuus heikkenee, mutta palvelujen saatavuus on monien palveluiden osalta kansalaisille tärkeämpää kuin niiden läheisyys. Lausunnon olevassa asiakirjassa on esitetty hyvä tavoitetila, jonka toteutuminen takaisi kansalaisille kohtuulliset perustason sosiaali- ja terveyspalvelut. Tavoitetilan saavuttamiseen tuo merkittävää epävarmuutta ongelmat henkilöstön, erityisesti lääkäreiden saatavuudessa. Tämän järjestämissuunnitelman toteutuessa kansalaisten sosiaali- ja terveyspalvelut paranevat nykyiseen tilanteeseen verrattuna.

4. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

5. Millaisia ympäristövaikutuksia järjestämissuunnitelmalla on? Arvioinnissa voitte miettiä esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestävä kehitystä.

Järjestämissuunnitelma toteutuessaan lisää sekä asiakkaiden, että henkilökunnan liikumista alueella. Asiakkaat joutuvat hakemaan joitakin palveluja aikaisempaa pidemmän matkan päästä ja henkilöstö matkustaa tuottamaan palveluja liikkuvien palveluiden kiinteisiin toimipisteisiin. Toisaalta digitaalisten palveluiden laajentaminen ja niiden käytön lisääminen vähentää asiakkaiden ja potilaiden matkustustarvetta. Vasta aika näyttää vähentääkö digitaaliset palvelut liikumistarvetta niin paljon kuin palvelujen osittainen keskittäminen matkustustarvetta lisää.

6. Millaiset ympäristövaikutukset järjestämissuunnitelmalla on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

7. Miten arvioitte järjestämissuunnitelman vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirtykö suunnitelman toteutuksen myötä kustannuksia muille tahoille, esim. kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat taloudelliset vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä?

Järjestämissuunnitelman toteutuminen pienentää merkittävästi hyvinvointialueen tilakustannuksia. Muihin kustannuseriin uudella toimintamallilla ei ole merkittävää vaikutusta.

8. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on hyvinvointialueen talouteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

9. Miten järjestämissuunnitelma vaikuttaa hyvinvointialueen henkilöstöön riittävyyteen? Arvioinnissa voitte miettiä esimerkiksi vaikutuksia hyvinvointialueen henkilöstön saatavuuteen sekä pito- ja vetovoimaan.

Riittävien henkilöstöresurssien olemassaolo on välttämätöntä palveluiden järjestämisen kannalta. Laajan palvelun soteasemat ovat kooltaan työyhteisöjä, joissa työntekijällä on hyvät mahdollisuudet saada kollegiaalista tukea. Tämä parantaa selkeästi työyhteisön veto- ja pitovoimaa. Henkilöstöresurssin yhteinen käyttö suuremmalla alueella mahdollistaa palvelujen järjestämistä myös niukkuuden olosuhteissa. Toisaalta joillakin henkilöillä ei ole halukkuutta tai valmiutta liikkuvan työn tekemiseen.

10. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on hyvinvointialueen henkilöstön riittävyyteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

11. Muita huomioita järjestämissuunnitelmaan liittyen

Palvelujen järjestämisen uudistaminen on yhteiskunnan ja toimintaympäristön muuttuessa välttämätöntä. Kansalaisille tarjottavien palveluiden pitää muuttua palvelutarpeen mukana. Digitaaliset palvelut luovat uusia mahdollisuuksia niille henkilöille, joiden palvelutarpeeseen digipalvelut sopivat ja joilla on kyky käyttää digitaalisia välineitä.

Tarkastele tuloksia

Vastaaja

3

Anonyymi

30:28

Vastausaika

1. Lausunnon antava kunta/toimielin

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta

2. Lausunnon kirjaaja

Mika Pesonen

3. Millaisia vaikutuksia järjestämissuunnitelmalla on asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin? Onko jokin tietty väestöryhmä, johon suunnitelman vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Arvioinnissa voitte miettiä erityisesti palvelujen yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta.

Henkilöstön saatavuus vaikuttaa palvelujen saatavuuteen. Palvelujen tuottaminen suunnitelmassa kuvatulla tavalla voi vaikuttaa myönteisesti henkilöstön ja siten palvelujen saatavuuteen. Julkinen liikenne Juuasta tai Valtilolta Nurmekseen on varsin vähäistä ja aikatauluiltaan rajoitettua. Mikäli juukalaisten autottomien tai/ja vähävaraisten osalta liikkuvat lähipalvelut eivät pysty vastaamaan palveluntarpeeseen ja syntyy tarve liikkua laajan palvelun soteasemalle, voi kulkemisen hankaluus aiheuttaa sen, että palveluihin ei hakeuduta. Työttömien terveystarkastukset lääkäritoiminnan osalta on haastavaa, mikäli työttömän on kuljettava matka Juuasta tai Nurmeksesta Joensuuhun. Näin palvelujen taloudellinen saavutettavuus voi vaarantua. Digitaalisten palvelujen käyttö edellyttää asiakkailta resursseja tai palveluntuottajalta etätoimipisteen rakentamista ja ylläpitoa ja tämä on toimeenpanossa huomioitava.

Asiakkaat ovat saattaneet tottua suhteellisen säännöllisiin palveluaikoihin ja fyysisen palvelun jatkuvaan läsnäoloon ja uuteen tilanteeseen tottuminen vie aikaa. Asiakkaiden kokemukseen muutoksesta voidaan vaikuttaa viestimällä. Laajan palvelun soteasemalla tai liikkuvina lähipalveluina tuotettujen palvelujen painopiste on kiireettömissä tai ei-päivystyksellisissä palveluissa. Turvallisuuden kokemukseen voitaneen vaikuttaa sillä, että aukioloaikojen ja palvelupisteiden toiminnot vakioidaan mahdollisuuksien mukaan palvelutuotantotavasta riippumatta ja niissä tapahtuvat muutokset minimoidaan ja niistä tiedotetaan selkeästi. Asiakas ja palveluohjauksen rooli on myös muutoksessa tärkeä. Digitaalisten palvelujen käyttöönotto on vasta alkuvaiheessa, joten asukkaiden digiosaamiseen ja -osallisuuteen on panostettava.

Erityisen haavoittuvassa asemassa olevien tai toimintakyvyltään rajallisten asiakas- ja potilasryhmien, kuten esimerkiksi mielenterveys- tai päihdeongelmaisten osalta järjestämissuunnitelman toimeenpano voi sisältää riskejä, mikäli palvelujen tosiasialliseen saavutettavuuteen ei kiinnitetä huomioita.

Päihdepalveluihin pääsy tarpeen mukaisesti, mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, madaltaa tutkimusten mukaan terveydenhuollon kokonaiskustannuksia.

Päihdeosaston keskittäminen Joensuuhun on osaamisen varmistamisen ja resurssien turvaamisen ja siten asiakkaan edun näkökulmasta järkevää, mutta osastohoitoon ohjautumiseen alueellisesti tasavertaisesti on kiinnitettävä toimeenpanossa huomiota ja sitä on seurattava. Järjestämissuunnitelma perustuu päihde- ja mielenterveyspalvelujen osalta pitkälti yleisiin kriteereihin. Liitetäulukosta käy esille, että Nurmeksen laajan palvelun soteasemalta saa arkipäivinä sairaanhoitajan, sosiaalihoitajan, psykologin ja psykiatrin palvelut, osittain ne tuotetaan etänä. Juuan osalta todetaan, että mielenterveys- ja päihdepalveluja tarjotaan sairaanhoitajan liikkuvina lähipalveluina virka-aikana kolmena päivänä viikossa. Muita laajan palvelun soteasemalla olevia mielenterveys- ja päihdepalveluja ei olisi siis lähipalveluna saatavana Juuassa, lukuun ottamatta niitä asiakkaita, joilla on mahdollisuus käyttää etäpalveluja.

Juuka on maan vähävaraisinta ja matalatuloisinta aluetta. Näytteenottojen osalta on vaikea arvioida vaikutuksia tarkemmin, sitä että näytteenotto toteutetaan näytteenottomääriin ja tarpeeseen perustuen pidetään hyvänä. Lasten ja nuorten osalta suunnitelmassa on esitetty ison osan palveluista, kuten koulu ja opiskeluterveydenhuollon ja osan suunterveydenhuollon palveluista, toteutuvan lasten ja nuorten kasvuympäristöissä. Tämä voidaan nähdä tarkoituksenmukaisena ratkaisuna ja voi hyvin toteutuessaan jopa vahvistaa palvelujen saatavuutta, saavutettavuutta sekä yhdenvertaisuutta. Kuntoutumisen avopalvelut ja kuntoutussairaalat ovat erityisen tärkeitä palveluja ikäihmisille ja suunnitelmassa oleva tuottamistapojen moninaisuus asiakkaan tarpeisiin peilautuen on tärkeää. Suun terveydenhuollon palvelut tulee tuottaa myös aikuisväestölle liikkuvina lähipalveluina mahdollisuuksien mukaan.

4. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

5. Millaisia ympäristövaikutuksia järjestämissuunnitelmalla on? Arvioinnissa voitte miettiä esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestävää kehitystä.

Ympäristöön kohdistuvat vaikutukset saattavat lisääntyä johtuen liikkuvien lähipalveluiden mahdollisen kasvusta. Toisaalta digitaalisten palvelujen lisääntyminen kompensoi niitä jonkun verran. Lautakunta esittää, että suunnitteilla olevassa vastuullisuusohjelmassa huomioidaan mahdollisesti lisääntyvän liikkumisen ympäristövaikutukset polttoaineen käytön, päästöjen, logistiikan yhteensovittamisen näkökulmista kuten palvelustrategiassa s 40 on keinoksi kirjattu. Järjestämissuunnitelman ympäristövaikutukset voivat ilman kompensointitoimia jäädä jossain määrin kielteisiksi.

6. Millaiset ympäristövaikutukset järjestämissuunnitelmalla on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

7. Miten arvioitte järjestämissuunnitelman vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirtykö suunnitelman toteutuksen myötä kustannuksia muille tahoille, esim. kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat taloudelliset vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä?

Järjestämissuunnitelman vaikutukset talouteen arvioidaan olevan myönteisiä tässä mallissa. Kustannuksia saattaa matkakulujen muodossa siirtyä asiakkaille ja pienituloisten kohdalla tämä on yksilöön kohdistuva riski. On myös mahdollista, että pidemmän etäisyyden takia palveluihin saatetaan jättää hakeutumatta, ja siten ongelmat voivat johtaa kalliimpiin korjaaviin palveluihin.

Tilatarpeen muutoksissa on mahdollisuus kustannusten säästöön, mikäli tilat vähenevät ja vuokratiloista pystytään luopumaan. Kuntien ollessa vuokranantajia taloudellinen riski siirtyy sinne ja voi vaikuttaa yhdyspintatyön kysymyksiin.

8. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on hyvinvointialueen talouteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

9. Miten järjestämissuunnitelma vaikuttaa hyvinvointialueen henkilöstöön riittävyyteen? Arvioinnissa voitte miettiä esimerkiksi vaikutuksia hyvinvointialueen henkilöstön saatavuuteen sekä pito- ja vetovoimaan.

Hyväksytyssä palvelustrategiassa on tavoite: "Hyvinvointialueella on riittävän suuret työyhteisöt, jotka mahdollistavat henkilöstörakenteen, toiminnan ja osaamisen monipuolistamisen eri yksiköissä ja toiminnoissa (sis. uudenlaiset työnkuvat, -kokonaisuudet, työn tekemisen tavat)."

Lautakunta korosti palvelustrategia- ja -verkkolausunnoissaan (Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta 11.05.2023 § 29), että henkilöstö on palvelutuotannon tärkein voimavara ja sen saatavuus ja pysyvyys on turvattava työhyvinvointia vahvistamalla. Lisäksi työterveyshuollon roolia henkilöstön terveyden- ja hyvinvoinnin edistämiseksi tulee vahvistaa ja yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa lisätä.

Henkilöstön saatavuuden ja siihen liittyvän organisaation vetovoiman lisäksi pitää kiinnittää huomioita henkilöstön pitovoimaan, jonka yksi osa-alue on työurien kesto ja henkilöstön työhyvinvointi. Kiire, kokemus vähäisistä vaikutusmahdollisuuksista ja työprosesseihin liittyvät ongelmat ovat joissakin tutkimuksissa todettu, eniten lääkäreiden työhyvinvointiin vaikuttavat asiat. Suuremmissa yksiköissä on helpommin saatavissa kollegiaalista tukea sekä poissaolojen sattuessa korvaavaa työvoimaa sekä mahdollisuus jakaa osaamista ketterästi, kuin mihin pienemmissä yksiköissä on mahdollisuus. Kollegiaalinen tuki (käytännön tuki ja sosiaalinen tuki) on yhteydessä sitoutumiseen organisaatioon. Isommat yksiköt mahdollistavat toiminnan vakioinnin paremmin kuin pienet, ja toiminnan vakioinnilla on todettu olevan laatuvaikutuksia. Työhyvinvoinnilla on puolestaan vaikutuksia työurien kestoan. On tutkittu, että hoitohenkilöstön työuupumuksen ja siten työhyvinvoinnin riskitekijöitä ovat mm. epävarmuus työn tulevaisuudesta, organisaation päämäärien ja toimintaympäristön heikko tuntemus ja organisaation kielteiset tulevaisuudennäkymät. Suuremmissa yksiköissä toimintaympäristökokemus voi olla varmempi ja tulevaisuuden näkymät turvatummat.

Lausuttavana olevalla suunnitelmalla pyritään tarpeen mukaisten palvelujen järjestämiseen käytettävissä olevilla resursseilla ja se vaatii palveluilta riittävää ketteryyttä ja jatkuvaa muutuskkykyä. Siten myös henkilöstön muutuskkyky on toimeenpanon kannalta olennainen tekijä. Liikkuvien palvelujen tuottaminen alueen asukkaiden tarvetta vastaavasti edellyttää henkilöstön joustavuutta ja toiminnan muutosta. Liikkuvat palvelut voivat olla osalle henkilöstöstä mahdollisuus tehdä mielekästä työtä, mutta on myös huomattava, että se ei kaikille sovi. Rakenneuudistushankkeessa tehdyssä ns. Exit-selvityksessä yhtenä Siun soten kehittämiskohteena poislähteneiden työntekijöiden haastattelussa nousi työn ja muun elämän yhteensovittamisen kysymykset.

Henkilöstö on otettava muutokseen mukaan ja pyrittävä mahdollisuuksien mukaan huomioimaan henkilöstön näkemykset järjestelyissä. Henkilöstön kokonaisuusmuutos on huomioitava muutoksessa ja toimeenpano suunniteltava sen mukaisesti. Näillä perusteilla voidaan järjestämissuunnitelmalla arvioida olevan myönteisiä vaikutuksia henkilöstön riittävyyteen, mikäli mahdollisuus kehittää työprosesseja ja omaa osaamistaan, mahdollisuus vaikuttaa omaan työhön sekä hyvä johtaminen sisällytetään toimeenpanoon.

10. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on hyvinvointialueen henkilöstön riittävyyteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

11. Muita huomioita järjestämissuunnitelmaan liittyen

Lautakunta kiittää valmistelijoita erittäin vaativasta työstä rajallisessa aikataulussa. Lautakunta toivoo, että seuraavissa järjestämisasiakirjoissa avattaisiin käytettäviä käsitteitä täsmällisemmin. Tässä ensimmäisessä asiakirjassa epätarkoiksi jäävät ainakin täydentävän palvelun (mm. s 3), liikkuvan lähipalvelun (mm. s 3) ja liikkuvan palvelun käsitteet – erityisesti niiden keskinäiset erot.

Sairastavuusindeksin huomioiminen osana alueellista palvelutarvetta on hyvä asia terveyserojen kaventamisen mahdollisuuksien näkökulmasta. Yhteisiksi laaditut kriteerit vahvistavat yhdenvertaisuutta ja se, että palvelun tuotantotapa ei ole yhdenvertaisuuden kriteeri takaa paremmin sen, että toiminta on mahdollista järjestää tarkoituksenmukaisesti. Asiakkaan ja potilaan tarve on tuki järjestämisen ensisijainen kriteeri, mutta on huomioitava myös asiakirjassa todettu kohta "käytettävissä olevien voimavarojen rajoissa". Alueellisia sote-palvelujen järjestämissuunnitelmia päivitetään vähintään neljän vuoden välein vastaamaan väestön palvelutarpeissa tapahtuvia muutoksia. Tämä on hyvä kirjaus.

Lautakunnan tehtävien näkökulmasta hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen on keskeinen lausunnoissa tarkasteltava asia. Järjestämissuunnitelmalla pyritään turvaamaan alueella erityisesti palvelujen saatavuus, vaikka joidenkin väestöryhmien kanssa voi saavutettavuuteen tulla lisähaasteita. Ilman palvelua saavutettavuuttakaan ei kuitenkaan ole, joten toimeenpanossa on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että alueelliset terveys- ja hyvinvointierot eivät kasva tästä syystä.

Huomiota on kiinnitettävä erityisesti siihen, että etäpalvelujen käyttö on asiakkaalle tosiasiallisesti mahdollista, niin osaamisen kuin taloudellisten resurssien osalta. Taitojen tai välineiden puute ei saa olla este palvelun saamiselle.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta pyytää huomioimaan lausunnoissaan vaikuttamistoimielinten näkökulmat järjestämissuunnitelmaan.

Tarkastele tuloksia

Vastaaja

2

Anonyymi

11:15

Vastausaika

1. Lausunnon antava kunta/toimielin

Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta

2. Lausunnon kirjaaja

Mika Pesonen

3. Millaisia vaikutuksia järjestämissuunnitelmalla on asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin? Onko jokin tietty väestöryhmä, johon suunnitelman vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Arvioinnissa voitte miettiä erityisesti palvelujen yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta.

Pelastustoimen ja ensihoitopalvelujen järjestäminen ja palvelutuotanto määritellään aluevaltuuston hyväksymissä palvelutasopäätöksissä. Lausunnonalla olevan järjestämissuunnitelman mukaisilla muutoksilla sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelutuotannossa ei ole vaikutusta tai muutosta pelastustoimen ja ensihoitopalveluiden kiireellisen avun saatavuuteen.

Järjestämissuunnitelmassa esitetyt toiminnalliset muutokset tulevat lisäämään tarvetta kotiin vietävien sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämistyölle.

Ensihoitopalvelun ja pelastustoimen yhteistyötä kotiin vietävien palvelujen osalta tulee kehittää edelleen, että pitkien välimatkojen maakunnassa pystytään jatkossa hoitamaan enemmän potilaita kotona. Kehittämistyössä tulee huomioida myös Nurmeksen laajan palvelun soteaseman perusterveydenhuollon vastaanotto toiminnan, vuodeosaston sekä ensihoidon yhteistyö.

4. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

5. Millaisia ympäristövaikutuksia järjestämissuunnitelmalla on? Arvioinnissa voitte miettiä esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestävää kehitystä.

Järjestämissuunnitelman ympäristövaikutusten arviointi on pelastuslaitos ja turvallisuuspalvelujen toiminnan näkökulmasta haasteellista. Mikäli uusien toimintamallien ja kotiin vietävien palvelujen kehittyminen vähentää pitkiä ambulanssikuljetuksia, niin tällä on ympäristöä säästäviä vaikutuksia. Yhteiset toimitilaratkaisut edistävät myös kestävää kehitystä.

Järjestämissuunnitelmalla ei ole ympäristövaikutuksia pelastuslaitos ja turvallisuuspalvelujen toimintaan.

6. Millaiset ympäristövaikutukset järjestämissuunnitelmalla on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

7. Miten arvioitte järjestämissuunnitelman vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirtykö suunnitelman toteutuksen myötä kustannuksia muille tahoille, esim. kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat taloudelliset vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä?

Toimintamallien uudistaminen ja kotiin vietävien palvelujen laajentaminen tuo hyvinvointialueen tasolla tarkasteltuna toiminnallisia säästöjä. Toiminnalliset muutokset mahdollisesti vaativat resurssien uudelleen kohdentamista eri toimialueiden välillä. Palvelutuotanto tulee suunnitella yhtenä kokonaisuutena, jossa huomioidaan integraation vaikutukset kaikkien toimialueiden toimintaan. Ensihoitopalvelun monirahoitusmallin yksi osuus koostuu tällä hetkellä KELA:n kilometrikorvauksesta, mikä on sidoksissa ajettuihin kilometreihin. Rahoitusmallin muuttaminen on kirjattu hallitusohjelmaan, mutta tarkempaa tietoa sen toteutumisaikataulusta ei vielä ole.

Yhteisellä toimitilasuunnittelulla ja yhteiskäyttötiloilla on myös mahdollista saada säästöjä toimitilojen vuokrakustannuksiin. Järjestämissuunnitelman mukaisilla toimenpiteillä on merkittävä vaikutus talouden tasapainottamiseen.

8. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on hyvinvointialueen talouteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

9. Miten järjestämissuunnitelma vaikuttaa hyvinvointialueen henkilöstöön riittävyyteen? Arvioinnissa voitte miettiä esimerkiksi vaikutuksia hyvinvointialueen henkilöstön saatavuuteen sekä pito- ja vetovoimaan.

Järjestämissuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet eivät vaikuta pelastuslaitos ja turvallisuuspalvelujen toimialueen henkilöstön saatavuuteen tai pito- ja vetovoimaan. Toimialueen henkilöstön kelpoisuusvaatimukset poikkeavat merkittävästi sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön vaatimuksista, jonka vuoksi toimialueella on omat rekrytointiprosessit ja haasteet. Ensihoitopalvelun henkilöstön saatavuuteen sekä pito- ja vetovoimaan ei järjestämissuunnitelma tuo haasteita.

Järjestämissuunnitelman mukaisilla toimenpiteillä on myönteinen merkitys koko hyvinvointialueen henkilöstön riittävyyteen.

10. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on hyvinvointialueen henkilöstön riittävyyteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

11. Muita huomioita järjestämissuunnitelmaan liittyen

Ensihoito on alueellisesti ympärivuorokauden toimiva erikoissairaanhoidon liikkuva yksikkö, joka lakisääteisten tehtävien lisäksi on Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella kiinteä osa kotiin vietäviä palveluja sosiaali- ja terveyspalvelujen osalta. Huomioitavaa on, että alueellisesti toteutetuilla toimenpiteillä on aina vaikutus myös ensihoitopalveluun. Tämän vuoksi ensihoitopalvelun tulee jatkossakin olla kiinteästi mukana jo suunnitteluvaiheessa. Varautumisen ja huoltovarmuuden tärkeys korostuvat toimintaympäristön jatkuvassa muutoksessa ja hyvinvointialueen varautumista tulee tulevaisuudessa siksi vahvistaa. Palvelujen kokoaminen seudullisiin laajojen palvelujen toimintayksiköihin on varautumisen ja kriittisten toimintojen jatkuvuuden turvaamisen kannalta tulevaisuudessa perusteltua. Keskitetty palvelutuotanto edellyttää, että valmiussuunnittelussa varaudutaan häiriötilanteisiin erilaisin varajärjestelmin palvelutuotannon turvaamiseksi.

Pelastustoimen ja turvallisuuspalvelujen toimialueen palvelutuotanto on hyvin vakiomutoista, jonka vuoksi turvallisuuden ja varautumisen lautakunnan lausunnot tulevat olemaan samansisältöisiä myös muiden sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämissuunnitelmien kanssa. Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta katsoo, ettei sillä ole tarvetta antaa erillisiä lausuntoja myöhemmin lausunnolle tuleviin järjestämissuunnitelmiin.

Tarkastele tuloksia

Vastaaja
12 Anonyymi

08:25
Vastausaika

1. Lausunnon antava kunta/toimielin

Hyvinvointialueen vanhusneuvosto

2. Lausunnon kirjaaja

Vanhusneuvoston puolesta kehittämisasiantuntija Jertta Harinen

3. Millaisia vaikutuksia järjestämissuunnitelmalla on asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin? Onko jokin tietty väestöryhmä, johon suunnitelman vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Arvioinnissa voitte miettiä erityisesti palvelujen yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta.

Järjestämissuunnitelman suurin vaikutus kohdistuu etenkin juukalaisten nykyisin saamien palveluiden osittaiseen heikkenemiseen kaikkien keskeisten erityisryhmien palveluiden osalta. Juuan ja Nurmeksien välimatkan, plus miinus 50 km, vaikutus palveluiden saatavuuteen ja saavutettavuuteen on ainakin joissakin akuuttitapauksissa varsin merkittävä. Täysin ratkaisevaa Juuan palveluiden osalta on se tosiasia, että miten hyvin liikkuvilla tai etäpalveluilla pystytään korvaamaan lähipalveluissa tapahtuvat menetykset. Tärkeintä on tietenkin edelleen se, että liikkuvilla ja etäpalveluilla pystytään tuottamaan kaikki nykyiset palvelut kohtuullisella aikaviiveellä sekä riittävin resurssein.

Käytännössä samat asiat pätevät myös Valtimon taajaman osalta, vaikka toki hieman pienemmässä mittakaavassa.

Nurmeksien osalta uusi keskusmalli ei tuone mitään oleellisia muutoksia olemassa olevaan palveluntarjontaan. Etä- ja liikkuvien palveluiden järjestäminen alueen sisällä lisää toiminnan järjestämistarpeita sotekeskuksen osalta.

Suunnitelman heikkoutena on varmasti pidettävä sitä, ettei siihen voida luonnollisista syistä kirjoittaa mitään ehdottoman sitovia ajallisia tai määrällisiä tavoitteita jo kirjattujen viikoittaisten ohjeellisten palvelusitoumusten lisäksi.

4. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

5. Millaisia ympäristövaikutuksia järjestämissuunnitelmalla on? Arvioinnissa voitte miettiä esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestävää kehitystä.

Suurimmat ympäristövaikutukset aiheutuvat lisääntyvistä matkoista ja matkakuluista Juuan ja Valtimon osalta. Lisäksi ajalliset menetykset palveluviiveiden vuoksi tulevat rasittamaan niin fyysisiä kuin myös henkisiä voimavaroja taloudellisten menetysten jatkoksi.

Palvelukeskusten käytössä olevien kiinteistöjen mahdolliset uudelleen järjestelyt aiheuttavat luonnollisesti tilat omistaville kunnille osin tarpeettomia ylimääräisiä kustannuksia. Niiden suuruus on syytä kaikissa tapauksissa tarkkaan harkita Nurmekselta alkaen. Voidaanko entisiä tiloja hyödyntää tulevilla palveluissa välttämällä mahdollisesti tarpeettomat investoinnit ja lisäkustannukset.

6. Millaiset ympäristövaikutukset järjestämissuunnitelmalla on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

7. Miten arvioitte järjestämissuunnitelman vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirtykö suunnitelman toteutuksen myötä kustannuksia muille tahoille, esim. kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat taloudelliset vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä?

Taloudellisten vaikutusten arviointi on tämänhetkisten tietojen perusteella erittäin vaikeaa suorittaa. Kuntien osalta taloudelliset vaikutukset ovat kuitenkin selvästi negatiiviset mahdollisten uusien rakennusinvestointien ja syntyvien vuokramenetysten johdosta.

Kuntalaisten osalta etenkin Juuassa ja Valtimolla asuville palvelujen käyttäjille tulee varmasti lisäkustannuksia matkojen aiheuttamista kuluista ja aikamenetyksistä. Noita menetyksiä voidaan sitten pienentää liikkuvilla ja etäpalveluilla, joiden merkitys tulevaisuudessa tulee olemaan varsin suuri. Niiden toimivuus ratkaisee lopulta yksittäisten asiakkaiden kohdalla kustannusvaikuttavuuden keskeisiltä osiltaan. Pitkällä aikavälillä on toki mahdollista kääntää yksilökustannusten vaikutukset positiiviseen suuntaan.

Hyvinvointialueen kokonaiskustannusten osalta suunnitelman tavoitteet ovat oikean suuntaiset. Resurssien osalta molemmat ratkaisevat tekijät eli käytettävissä olevat varat ja henkilöstön riittävyys, ovat kuitenkin pitkälti muiden kuin alueen itsensä päätettävissä olevia asioita. Valtio sääntelee varoja ja kasvavat henkilöstötarpeet rajoittavat palveluita, joten lopputuloksena voi olla hallitsematon tasapainoyhtälö. Syytä on silti uskoa myös kustannusten oikeaan palvelutarveharkintaan molemmista ongelmistä huolimatta.

8. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on hyvinvointialueen talouteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

9. Miten järjestämissuunnitelma vaikuttaa hyvinvointialueen henkilöstöön riittävyyteen? Arvioinnissa voitte miettiä esimerkiksi vaikutuksia hyvinvointialueen henkilöstön saatavuuteen sekä pito- ja vetovoimaan.

Henkilöstön riittävyys on erittäin vaikeasti ratkaistava ongelma nyt ja lähivuosina. Selvää on jo nykytilanteessa, että kaikkiin palveluihin ei saada riittävää määrää henkilöstöä. Siksi tarvitaan oleellisia uudistuksia palveluteknologiaan ja asukkaiden entistä tehokkaampaa koulutusta näiden teknologioiden käyttämiseen. Silti osa kasvavasta ikääntyneiden väestöosasta 2040- luvulle saakka sekä jotkut erityisryhmät jäävät väistämättä uusien palvelumahdollisuuksien ulkopuolelle. Vain etä- tai liikkuvat palvelut voivat jotenkin pystyä hoitamaan näiden ryhmien erittäin vaikean palvelutilanteen.

Toisaalta alusta alkaen on syytä välittömästi selvittää myös sekin, että löytyykö henkilökunnasta riittävästi resursseja esimerkiksi liikkuvien ja etäpalveluiden akuuttitapausten nopeaan hoitamiseen 24/7-periaatteella. Nurmeksessa onnistuessaan luo siltä osin alustavasti koko maakunnan osalta positiivisen asenteen luomisessa muutosten onnistumiseksi.

Henkilöstön saatavuus ja pitovoima kaipaavat entistä parempaa henkilöstöpolitiikkaa ja myös henkilöstön vaikuttavaa kuulemistä palvelujen organisoinnissa.

10. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on hyvinvointialueen henkilöstön riittävyyteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

11. Muita huomioita järjestämssuunnitelmaan liittyen

Ensinnäkin on todettava, että ilmeisesti jokaisen laajan toiminnan keskuksen suunnitelman alkuosan tavoitteelliset perustelut tulevat olemaan lähes samanlaiset, joten niihin ei ole tarvetta palata jokaisen 7:n aseman osalta erikseen.

Alkuosan yleiset ja yhteiset perustelut ovat hyvin johdetut aiemmin valtuuston tekemän strategiapäätöksen pohjalta. Myöskin suunnitellut ratkaisuesitykset ovat luonteeltaan sellaisia, ettei niiden vaihtoehtoiksi voi suunnitelmassa kirjata minkäänlaisia ehdottomia ajallisia tai määrällisiä ja myöhempää toimintaa sitovia kirjauksia.

Lopuksi voidaan todeta, että suunnitelma on hyvä lähtökohta palveluiden tehostamiseksi ja oikein kohdistettavaksi molempien resurssien sallimissa rajoissa. Se minkälaisiksi nuo resurssit sitten käytännössä osoittautuvat, tulee ratkaisemaan niin palveluiden laadun, saavutettavuuden kuin niiden tason kaikilla maakunnan sotepalveluasemilla sekä niiden ympäristössä etä- ja liikkuvilla palveluilla täydennettynä.

Valitettavana tosiasiana on myös mainittava, että liika kiire ja lyhyet lausunnonantajat eivät parhaalla tavalla edistä kaikkien kuntalaisten ja eri palveluiden saajien mahdollisuuksia vaikuttaa palvelusuunnitelmien sisältöön ja toteutukseen.

Tarkastele tuloksia

Vastaaja

5

Anonyymi

138:01

Vastausaika

1. Lausunnon antava kunta/toimielin

Hyvinvointialueen vammaisneuvosto

2. Lausunnon kirjaaja

Vammaisneuvoston puolesta kehittämisasiantuntija Jeritta Harinen

3. Millaisia vaikutuksia järjestämissuunnitelmalla on asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin? Onko jokin tietty väestöryhmä, johon suunnitelman vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Arvioinnissa voitte miettiä erityisesti palvelujen yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta.

Juuan ja Valtimon tilanne huononee, koska palvelut siirtyvät kauemmaksi ja asukkaat joutuvat liikkumaan pitkiä matkoja. Kaikkialla ei ole julkista liikennettä, mikä vaikeuttaa palveluihin pääsyä.

Erityisryhmien pääsy sote-palveluihin heikkenee, koska digi- ja etäpalvelut eivät yksistään riitä eikä niiden käyttömahdollisuudet ole riittävät (kuuluvuuden kattavuus, osaaminen). Hoitoon hakeutuminen ja sinne pääseminen vaikeutuvat, kun ei jaksa kulkea pitkiä matkoja ja kulkeminenkin maksaa enemmän.

Vammaisten asumispalvelujen sekä työ- ja päivätoiminnan rajaaminen alueellisten järjestämissuunnitelmien ulkopuolelle ei ole hyvä asia. Nämä palvelut tulee järjestää asiakkaan kotiseudulla.

Nurmeksen kuntoutussairaalaan on suunniteltu 25–30 paikkaista vuodeosastoa, mutta paikkamäärä ei tule riittämään. Määrää tulisi nostaa 30–35 paikkaan.

Asiakasmaksuissa ei oteta huomioon matkakustannusten määrää, vaan hinnoittelu on kaikille sama.

Erityisryhmät jäävät kaikesta huolimatta vähäisemmälle huomiolle. Väestön ikääntyminen on tosiasia koko Suomessa, joten palveluidenkin on tarpeen mukaan muututtava vaihtuvissa olosuhteissa ihmisiä unohtamatta.

4. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

5. Millaisia ympäristövaikutuksia järjestämissuunnitelmalla on? Arvioinnissa voitte miettiä esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestäväää kehitystä.

Negatiiviset ympäristövaikutukset kasvavat, koska liikenteen määrä kasvaa. Matkat pitenevät ja oman auton tarve kasvaa, kun julkista liikennettä ei ole.

Tyhjilleen jäävät rakennukset ovat aina ympäristöhaitta, ja niille tulisi laatia kiinteistöjen jatkokäyttösuunnitelma. Kiinteistöissä tulisi pitää kuitenkin esim. peruslämpö päällä, josta tulee turhaa energian kulutusta ja lisäkuluja. Jos taas rakennukset jäävät kylmilleen, ympäristövaikutukset voivat olla merkittävän suuret. Ylläpitokustannukset voivat aiheuttaa suuria vaikutuksia ympäristöön esim. maan alaiset öljytankit yms. Purkamisessa taas voi irrota rakennelmista haitallisia aineita ympäristöön. Purkaminenkin tuo lisää kuluja. Valvonta on tärkeää haittojen ehkäisemiseksi.

6. Millaiset ympäristövaikutukset järjestämissuunnitelmalla on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

7. Miten arvioitte järjestämissuunnitelman vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirtykö suunnitelman toteutuksen myötä kustannuksia muille tahoille, esim. kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat taloudelliset vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä?

Aluksi investoinnit lisäävät kustannuksia. Kaluston kunnossapito aiheuttaa kuluja, mutta samalla hyvä kunnossapito/huolto vähentävät kuluja. Kustannukset kasvavat palvelurakenteen muuttuessa. Kustannuksia siirtyy sekä kunnille ja asiakkaille, mutta myös Kelalle. Resurssien riittävyys on haasteellista, koska väestön ikääntyessä erityisryhmien palvelujen tarvisijoiden määrä nousee.

8. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on hyvinvointialueen talouteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

9. Miten järjestämissuunnitelma vaikuttaa hyvinvointialueen henkilöstöön riittävyyteen? Arvioinnissa voitte miettiä esimerkiksi vaikutuksia hyvinvointialueen henkilöstön saatavuuteen sekä pito- ja vetovoimaan.

Henkilöstöstä on puutetta jatkossakin, ellei koulutusmääriä ja Siun soten henkilöstön jatkokoulutusmahdollisuuksia lisätä erityisesti erityisryhmien tarpeisiin. Tarvitaan myös asennemuutosta. Pito-/ja vetovoimaan voidaan vaikuttaa positiivisen ilmapiirin luomisella työyhteisöissä. Työntekomallien ja fyysisen työympäristön uusiutuminen voi luoda kiinnostusta hakeutua eri tehtäviin ja koulutuksiin. Ammattitaitoisen henkilöstön saaminen on haasteellista. Työnteko vaatii tulevaisuudessa enemmän liikkumista henkilöstöltä, ja kaikki eivät ole valmiita liikkumaan ja muuttamaan esimerkiksi perhesyihin vedoten.

Usein puhutaan sekä ollaan huolissaan vain sosiaalipuolen ja terveyspuolen henkilöstöstä. Pitäisi ottaa kriittiseen tarkasteluun hallinnon henkilöstön määrä sekä saamalla ottaa suurennuslasin alle hallinnon kulut. On tullut viestiä, että Siun Soten jäljiltä on uuden hyvinvointialueen hallintoon jäänyt palvelukseen vanhojen sopimusten vuoksi henkilöstöä. Hallintoa tulisi keventää ja voisiko siitä mahdollisesti vapautuvat varat siirtää sote-henkilöstön palkkaukseen.

10. Millaiset vaikutukset järjestämisuunnitelmalla on hyvinvointialueen henkilöstön riittävyyteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

11. Muita huomioita järjestämisuunnitelmaan liittyen

Tilasäästöjen lisäksi terveyspalvelut samanaikaisesti määräaikaistuvat. Eikö niitä voisi järjestää kiinteinä supistuneissa tiloissa, koska merkittävimmät säästöt näyttävät muodostuvan tilojen osalta?

Mielenterveyskuntoutujien asema on tällä hetkellä erittäin huono ja palvelun saatavuus olematonta. Tilanne vaikuttaa tulevaisuuteenkin. Tähän pitää kiinnittää huomiota jatkossa.

Omaishoitajien merkitys kasvaa jatkossa entisestään, joten heidän jaksamiseensa pitää satsata enemmän tulevaisuudessa. Hoidettavat ja hoitajat ikääntyvät. Toimivia kehitysvammaisten kiinteitä päivä/työpisteitä ei pidä laittaa "pyörien" päälle.

Digipalveluiden käyttöönotto ei toimi kaikkien ikäihmisten kohdalla, eikä erityisryhmissä. Yleisesti tietosuojaa on meillä hyvä, mutta miten sitten, jos useampi ihminen hoidetaan jossakin yhteisessä tilassa? Miten tietosuoja näissä tapauksissa, jos henkilö tarvitsee avustajan (vaitiolovelvollisuus koskee avustajaa). Kaikilla ei ole myöskään digitaalisia laitteita tai taitoa käyttää niitä. Tulisi huolehtia myös terveydenhuollon henkilökunnan riittävästä digikoulutuksesta.

Riittääkö henkilökunnan taito puhelinneuvontaan/-diagnosointiin. Vaivat voivat pitkittyessään pahentua, jos ei pääse riittävän nopeasti lääkäriin ja näin tulee inhimillistä kärsimystä ja turhia kuluja kaikille.

Ennakkoluulot ovat myös haittaava tekijä uudistuksissa. Tiedottamisen onnistumisella on merkittävä osuus uudistuksessa. Yhdenvertaisuus ei voi täysin toteutua koskaan, koska ihmisillä on erilaiset lähtökohdat. Silti siihen tulisi pyrkiä mahdollisuuksien mukaan.

Raha ei saisi olla ainoa kriteeri, jolla supistuksia tehdään.

Hyvällä suunnittelulla ja palautteen kuulemisella voidaan päästä edes tyydyttävään lopputulokseen. Positiivista on, että suunnitelmia julkaistaan jo nyt. Kuitenkaan ihmisiä koskevia suuria muutoksia ei pidä tehdä suurella kiireellä, vaan todella harkiten. Potilaiden ja asiakkaiden kokemuksia tulisi kuunnella, koska he ovat kuitenkin loppujen lopuksi niitä suurimpia asiantuntijoita omalta osaltaan asioiden toimivuudesta.

Oman olon tuettua arviointia tulee kehittää, että asiakas pääsee hoitoon riittävän ajoissa eikä epäselvyyttä ole siitä mistä sen tarvittavan hoidon saa (esimerkiksi päivystysnumeroon soittaessa).

Selkokielistä tiedottamista tulee lisätä kaikessa hyvinvointialueen uutisoinnissa ja tiedottamisessa, ettei epäilyksen häivää jää missään muodossa mitä, missä, milloin.

Päätöksenteossa tulisi tehdä vammaisvaikutusten arviointi erityisesti ennakkovaikutusten arvioinnissa.

Tarkastele tuloksia

Vastaaja

6

Anonyymi

71:41

Vastausaika

1. Lausunnon antava kunta/toimielin

Hyvinvointialueen nuorisovaltuusto

2. Lausunnon kirjaaja

Nuorisovaltuuston• Juuan ja Valtimon alueella saavutettavuus vaikeutuu. • Jos Juuassa ei ole enää hammaslääkäripalveluita, palvelujen saavutettavuus tulee vaikeutumaan. Käynti hammaslääkäriässä voi kestää puolikin päivää matkojen kanssa. • Suunnitelmalla olisi myönteiset vaikutukset Nurmeksen alueen terveydenhuoltoon käyttäville henkilöille. Palveluiden saatavuus on tärkeää ottaa huomioon. • Palvelujen saavutettavuudessa/saatavuudessa tulisi ottaa huomioon myös tietosuojaan liittyvät asiat. Esimerkiksi nuorilla tulisi olla mahdollisuus käyttää sosiaali- ja terveyspalveluita halutessaan ilman, että huoltajilla on siitä tieto. Pitkät matkat vaarantavat tietosuoja-asian, koska nuorilla ei välttämättä ole mahdollisuutta liikkua ilman huoltajien kyyditystä. Julkinen liikenne ei kata kaikkia alueita. • Juuassa on saatavilla mielenterveyspalveluita sairaanhoitajan vastaanottona vain kolme kertaa viikossa. Sen sijaan sosiaaliohjaajan, psykologin ja psykiatrin palvelut tuotetaan Nurmeksessä. Nuorten näkökulmasta myös Juuassa tulisi tarjota näitä palveluita vähintään etäpalveluina. puolesta kehittämisasiantuntija Jertta Harinen

3. Millaisia vaikutuksia järjestämissuunnitelmalla on asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin? Onko jokin tietty väestöryhmä, johon suunnitelman vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Arvioinnissa voitte mieltä erityisesti palvelujen yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta.

- Suunnitelmalla olisi myönteiset vaikutukset Nurmeksen alueen terveydenhuoltoon käyttäville henkilöille. Juuan ja Valtimon alueella saavutettavuus vaikeutuu.
- Jos Juuassa ei ole enää hammaslääkäripalveluita, suun terveyden palvelujen saavutettavuus tulee vaikeutumaan. Käynti hammaslääkäriässä voi kestää puolikin päivää matkojen kanssa.
- Palvelujen saavutettavuudessa/saatavuudessa tulisi ottaa huomioon myös tietosuojaan liittyvät asiat. Esimerkiksi nuorilla tulisi olla halutessaan mahdollisuus käyttää sosiaali- ja terveyspalveluita ilman, että huoltajilla on siitä tieto. Pitkät matkat vaarantavat tietosuoja-asian, koska nuorilla ei välttämättä ole mahdollisuutta liikkua ilman huoltajien kyyditystä. Julkinen liikenne ei kata kaikkia alueita.
- Juuassa on saatavilla mielenterveyspalveluita sairaanhoitajan vastaanottona vain kolme kertaa viikossa. Sen sijaan sosiaaliohjaajan, psykologin ja psykiatrin palvelut tuotetaan Nurmeksessä. Nuorten näkökulmasta myös Juuassa tulisi tarjota näitä palveluita vähintään etäpalveluina.

VAIKUTUKSET: osittain myönteiset, osittain kielteiset

4. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

5. Millaisia ympäristövaikutuksia järjestämissuunnitelmalla on? Arvioinnissa voitte miettiä esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestävää kehitystä.

- Suunnitelman mukaisilla toteutuksilla ei ole merkittävää vaikutusta kestävä kehityksen osalta. On otettava kuitenkin huomioon rakenteiden ja valmistelujen aiheuttamat haittavaikutukset liikenteelle. Lisäksi ympäristövaikutuksina on huomioitava yksityisautoilun lisääntyminen, kun välimatkat kasvavat ja monet kulkevat yksityisautoilla. Onko mahdollista miettiä kimpakyytiratkaisuja, kun kuljetaan esimerkiksi Juuasta Nurmekseen? Onko Nurmeksessa otettu huomioon parkkipaikkojen riittävyys?
- Myös hoitajien ja lääkäreiden liikkuminen lisääntyy heidän kulkiessaan töihin, mikä aiheuttaa ympäristövaikutuksia.
- Digitaalisten palvelujen lisääntyminen vähentää ympäristövaikutuksia.

6. Millaiset ympäristövaikutukset järjestämissuunnitelmalla on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

7. Miten arvioitte järjestämissuunnitelman vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirtykö suunnitelman toteutuksen myötä kustannuksia muille tahoille, esim. kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat taloudelliset vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä?

- Taloudelliset vaikutukset ovat pääsääntöisesti myönteisiä, jos nuorten ennaltaehkäiseviin palveluihin satsataan riittävästi. Jos ennaltaehkäisevät palvelut eivät toteudu riittävällä tasolla, taloudelliset vaikutukset ovat pitkällä aikavälillä kielteisiä.
- Kustannuksia saattaa siirtyä kunnalle mahdollisten ympäristö- ja rakennemuutosten myötä (esimerkiksi liikennejärjestelyt). Taloudelliset vaikutukset pitkällä aikavälillä ovat kohtuulliset, mutta lyhyellä aikavälillä merkittävät.
- Asiakkaille tulee lisäkustannuksia, kun he liikkuvat palveluiden perässä pitkiä matkoja paikasta toiseen.
- Digitaalisten palveluiden tarjoaminen on taloudellisesti kannattavampaa kuin esimerkiksi tilojen ylläpito.

8. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on hyvinvointialueen talouteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

9. Miten järjestämissuunnitelma vaikuttaa hyvinvointialueen henkilöstöön riittävyyteen? Arvioinnissa voitte miettiä esimerkiksi vaikutuksia hyvinvointialueen henkilöstön saatavuuteen sekä pito- ja vetovoimaan.

Henkilöstö tulisi todennäköisesti tulevaisuudessa riittämään, mikäli suunnitelman mukaiset muutokset suhteutetaan henkilöstömäärään.

10. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on hyvinvointialueen henkilöstön riittävyyteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

11. Muita huomioita järjestämissuunnitelmaan liittyen

- Etävastaanotot ja yleensäkin digipalveluiden lisääntyminen on nuorten osalta positiivinen asia, sillä ne ovat heille arkipäivää. Digipalvelut madaltavat kynnystä ottaa yhteyttä tai hakea apua ongelmiin.
- Järjestämissuunnitelmassa henkilöstö ja talouden riittävyys tulee arvioida tarkoin.

Tarkastele tuloksia

Vastaaja
10 Anonyymi

94:10
Vastausaika

1. Lausunnon antava kunta/toimielin

Hyvinvointialueen lapsi- ja perheasiainneuvosto

2. Lausunnon kirjaaja

Lapsi- ja perheasiainneuvoston puolesta kehittämissiantuntija Jeritta Harinen

3. Millaisia vaikutuksia järjestämissuunnitelmalla on asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin? Onko jokin tietty väestöryhmä, johon suunnitelman vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Arvioinnissa voitte miettiä erityisesti palvelujen yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta.

Perhe- ja sosiaalipalveluiden näkökulmasta palveluverkon uudistus ei näyttäisi tuottavan merkittäviä muutoksia nykytilaan. Valtimon ja Juuan osalta palveluita tarjotaan tällä hetkellä lähestulkoon tulevan suunnitelman mukaisesti. Nurmeksen kohdalla palveluiden saatavuuden osalta on kirjaus arkipäivisin, sen sijaan Valtimon ja Juuan osalta vastaavaa kirjausta ei ole ja sen olisi voinut kuvata tarkemmin.

Lapsi- ja perheasiainneuvosto pitää lasten, nuorten ja perheiden näkökulmasta positiivisena asiana perusterveydenhuollon vastaanotto toiminnan aukioloaikojen mahdollista laajennusta iltavastaanottoon resurssien sen mahdollistaessa. Tämä palvelee etenkin virka-aikaan työssäkäyviä tai vuorotyötä tekeviä perheitä. Lapsi- ja perheasiainneuvosto pitää myös tärkeänä lasten, nuorten ja perheiden näkökulmasta sähköisen perhekeskuksen toteuttamista digipalveluna tulevaisuudessa. Sähköinen perhekeskus voi parhaimmillaan vähentää suoria asiakaskäyntejä.

Lapsi- ja perheasiainneuvosto haluaa lausunnossaan kiinnittää huomiota lasten ja nuorten perustason mielenterveys- ja päihdepalvelujen saatavuuteen. Juuassa on saatavilla mielenterveyspalveluita sairaanhoitajan vastaanottona vain kolme kertaa viikossa. Sen sijaan sosiaaliohjaajan, psykologin ja psykiatrin palvelut tuotetaan Nurmeksessa. Myös Juuassa tulisi tarjota näitä palveluita vähintään etäpalveluina. Nurmeksen, Juuan ja Valtimon alueellisessa sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämissuunnitelmassa 2024–2027 ei ole lasten ja nuorten perustason mielenterveys- ja päihdepalveluja mainittu lainkaan. Miten nämä lasten ja nuorten perustason mielenterveys- ja päihdepalveluiden saatavuus turvataan?

Neuvolapalvelut ja kouluterveydenhuolto toimivat suunnitelmassa nykyisen palvelutarpeen mukaisesti. Lapsi- ja perheasiainneuvosto pitää tärkeänä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen tähtävien palvelujen tarjoamista alueen väestölle. Liikkuvina lähipalveluina tuotettavana palveluna on mainittu päihteitä käyttävien terveysneuvonta. Esimerkiksi elintapaohjaus ja terveysneuvonta tulisi olla kaikille, myös lapsille, nuorille ja perheille suunnattua ennalta ehkäisevää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelua. Ennalta ehkäisevää näkökulmaa voisi alueellisessa järjestämissuunnitelmassa vielä vahvistaa. Lapsi- ja perheasiainneuvosto haluaa tuoda esille erityisen haavoittuvassa asemassa olevat ja vähemmistöihin kuuluvat lapset, nuoret ja perheet (maahanmuuttajat, sijaishuollon piirissä olevat, seksuaalivähemmistöt jne.), heidän korostuneet hyvinvointivajeet (osallisuus, mielenterveys yms.) sekä erityisen huomioimisen palveluja järjestettäessä.

4. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

5. Millaisia ympäristövaikutuksia järjestämissuunnitelmalla on? Arvioinnissa voitte miettiä esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestävä kehitystä.

Ympäristövaikutusten osalta erityisesti ilmastovaikutukset liittyvät lisääntyneeseen liikkumiseen kuntien välillä. Kehitettävät ja toimivat digipalvelut, kuten sähköinen perhekeskus toivottavasti vähentävät liikkumisen tarvetta ja vaikuttavat siten myönteisesti ympäristövaikutuksiin tulevaisuudessa.

Lapsi- ja perheasiainneuvosto pitää tärkeänä ympäristövaikutusten perusteellisempaa arviointia, ja toivoo ympäristövaikutusten pienentämistä palveluja järjestettäessä tulevaisuudessa (ilmasto- ja ympäristöohjelma tms.).

6. Millaiset ympäristövaikutukset järjestämissuunnitelmalla on?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

7. Miten arvioitte järjestämissuunnitelman vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirrykö suunnitelman toteutuksen myötä kustannuksia muille tahoille, esim. kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat taloudelliset vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä?

Palveluverkon suunnitelman mukainen rakennusten neliömäärien pienentyminen tuottaa hyvinvointialueelle merkittävää laskennallista säästöä. Tilojen käytön osalta kustannukset siirtyvät kunnille tai muille tilojen omistajille.

Kustannusvaikutuksia voi siirtyä raskaampiin palveluihin, mikäli perustason palveluihin pääsy on haasteellista esimerkiksi resurssisyistä. Muun muassa lasten ja nuorten osalta varhainen tuki olisi sekä taloudellisesti että inhimillisesti edullisempaa tuottaa, kuin vastaavasti raskaammat palvelut. Kustannusvaikutukset voivat siirtyä hyvinvointialueelta muille toimijoille, mikäli asiakkaat hakevat tarvitsemiaan peruspalveluja muilta toimijoilta esimerkiksi seurakuntien perhepalveluista tai järjestöiltä.

TALOUSVAIKUTUKSIA ON VAIKEA ARVIOIDA KOHDASSA 8.

8. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on hyvinvointialueen talouteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

9. Miten järjestämissuunnitelma vaikuttaa hyvinvointialueen henkilöstöön riittävyyteen? Arvioinnissa voitte miettiä esimerkiksi vaikutuksia hyvinvointialueen henkilöstön saatavuuteen sekä pito- ja vetovoimaan.

Lausuntomateriaalien pohjalta tähän on hieman vaikea ottaa kantaa. Liikkuvat palvelut vaativat henkilöstön liikkumista, mikä voi luoda haasteen henkilöstön pysyvyyteen ja saatavuuteen. Isommat työyhteisöt ovat myönteinen asia, kun saa tukea kollegoilta, sen sijaan työnkuvan muuttuminen voi olla osalle henkilöstöstä negatiivinen asia.

Terveet ja toimivat tilat lisäävät henkilöstön pito- ja vetovoimaa. Uusia soteasemia suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön mahtuminen samoihin rakennuksiin sekä henkilöstön osallistaminen muutostilanteessa. Lapsi- ja perhepalvelut tulisi järjestää saman katon alla.

KOHTAA 10 ON VAIKEA ARVIOIDA.

10. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on hyvinvointialueen henkilöstön riittävyyteen?

- Merkittävän myönteinen
- Myönteinen
- Ei vaikutusta
- Kielteinen
- Merkittävän kielteinen

11. Muita huomioita järjestämissuunnitelmaan liittyen

Alueellisessa sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämissuunnitelmassa ei oteta kantaa palvelujen järjestämiseen yhteistyössä järjestöjen, kuntien tai muiden kumppaneiden kanssa. Lapsi- ja perheasiainneuvosto kannattaa kumppanuussopimuksen ja Pohjois-Karjalan perhekeskuksen toimintasuunnitelman 2023–2025 mukaista verkostotyöskentelyn esille tuomista palveluja järjestettäessä.